

VOOG

B 4604

~~St 7942~~

TALLINN 1935. A.

PLEKISEPA
TÖÖTUBA

A. AMAN

TALLINN,
RÜÜTLI TÄN. 4
TELEFON 430-19

*Tehakse igasugu pleki- ja vase-
sepa töid antud kavandite järele*

Ehituste plekk-
katuste katmine

Ostame

*tapamajas ja sigade vastuvõtte päevadel
raudteejaamades*

Kõrgema päevafinnaga

PEEKON- JA PEKISIGU, LOOMI, VASIKAIK NING LAMBAID.

Müüme

Oma kauplusis: Tartus, Ülikooli tän. 7. Tel. 12-59.
Tartus, Tähe tän. 72. Tel. 12-18. Tartus, Narva tän. 9.
Tel. 12-22. Valgas, Vabaduse tän. 33. Tel. 32. Petseris,
S. Kaubaaida tän. 2. Tel. 1-08

OMA TÖÖSTUSE SAADUSI: VORSTE, SUITSUSINKI, SEAPÄID JA -JALGU,
SEA-, LOOMA-, VASIKA- NING LAMBALIHA j. n. e.

Kaup värske ja kõrgeväärtuslik. Hinnad võistlemata odavad.

Ü h i s u s

„Lõuna-Eesti Eksporttapamajad“

Tartus, Teguri tänav. Telefon 12-24 ja 11-64.

E. BERGMANN ja Co

LAEVAKONTOR

Propside ost ja eksport

Tallinn, Vabaduseplats 5, telefon 467-31.

1935

1935

Tükike Jaapani elust

Palaval kesksuvel on Bivajärv nagu hea amm, kes kosutab oma rinnal tuhandeid jaapanlasi.

Järve kaldad on täis värvilistes riides inimesi, kes liiguvad edasi-tagasi nagu suured punased, rohelised, sinised ja valged liblikad. Osa suplejaist mängib kõrkjate vahel. Lainete sulina ja kõrkja sahina ületavad inimeste hüüded, kes hõljuvad lainetel lootsikuis ja purjekais või liiguvad kaldal. Kostab tüdrukute, naiste, meeste ja laste hääli. Ainult mõnikord palaval kesksuve päeval puhub üle järve tuul. See toob endaga kaasa veepeegelduse.

Roosakast ja sinakast veest kerkib nagu võlutud maastik, mis näib katvat kogu järve pinna. Heledast päikesepaistest muutub järv nagu rohelisteks aasaks, mille keskel näivad kasvavat kirsipuud, mille oksad tuule käes tasa hõljuvad; ning kauged kõrkjaladvad muutuvad tantsijannadeks, omades jaapani tütarlapse hapra kuju. Kirsiaed, milleks järv näib olevat muutunud, sarnaneb Jaapani pärlnutrimaastikule sinakal hõbelakil. Seda veepeegeldust nähakse ainult harva südasuvel; tal on imeline mõju inimestele. Jaapanlased teavad kõnelda, et sel ajal võib üle paadiserava järvele astuda ning järvel kõndida ilma põhja vajumata: kantuna vaimustusest, päikeseküllasest taevast ning pehmet tuulest. Niisugustel hetkedel olevat inimesed kõndinud paadist paadini veerand tundi või kauem ilma põhja vajumata, jalgu märjaks tegemata. Kuid häda neile, kes sammu ei saa pidada nende õnnepilkudega.

Ainult niikaua kui puhub pehme tuul, kestab sinitaeva vaimustus, mis inimesi

laseb kõndida vee peal. Vaikib tuul, kaob ka päikesepaistelise taeva mõju veel kõndijaile, ja järv neelab need; nad vajuvad sügavamale kui harilikud uppujad.

Inimesed, kes peavad endid tugevamaks ja jäävad järvele ainult pooleks sekundiks kauemaks kui tuul on vaikinud, vajuvad järvepõhja ning kivistuvad seal; räägitakse, nad muutuvad kõvaks kui raud ja mustaks nagu meteorid, ning et nende kehad seisvat järvepõhjas nagu kujud. Kuid kõige suuremaks karistuseks on see, et niisugused järvepõhja vajunud inimesed ialgi enam uuesti ei või sündida, et nende hinged enam teisel kujul maa peal edasi elada ei saa ning et nende hingede rändamine lõppes enne kui nad nirvanasse pääsesid. Kui kord terve inimsugu nirvanasse on läinud, jäävad nemad kui maailmajäänused püsima.

Omiya ja Amagata, kes mõlemad olid Oyus võimlemisõpetajaiks, läksid kord ühel ilusal suvapäeval oma klassidega lootsikuis järvele sõitma. Koolipoisid ei osanud ujuda, kuid nad ei osanud karta järve peadpööravat sügavust, nende lõbus naer ning kilkamine täitis õhku.

Kummagi õpetaja klass ei olnud suur ning mahtus tervikuna tühte lootsikusse. Nii kõneldakse Oyus:

Paistis kuum lõunapäike, ning lootsikud viibisid keset järve, kus kaldalt muud näha ei olnud kui ainult sinakat viirgu kauguses. Nagu tühte sulanud olid taevas ja maa.

Seal muutus laste silmade ees järv muinasjutuliseks aasaks. Kirsipuud kerkisid üles, nagu tuleks kevad veel kord tagasi, ja väikesed tüdrukud tumesinistes

HOTELL-RESTORAN

DU-NORD

PÄRNUS, VEE T. 9

T E L E F O N 36

*Ainuke mugav ajaviite-
koht, kus igapäev mängib*
lõuna- ja õhtumuusika

*Orkester täiendatud 1. juunist
s. a. hra E. Saksi kaas-
tegevusel akordeoniga.*

**MAITSVAD JA
ODAVAD LÕUNAD**

LÕUNAMUUSIKA K. 2—4
ÕHTUMUUSIKA K. 8—12

**Reisijaile ja suvitajaile
puhtad numbritoad.**

kuuekestes hõljusid kirsipuude ümber plaksutades käsi. Ühed põlvitasid, teised hõljusid põlvitajate ümber.

Õpetajad ning poisid uskusid, et on oma lootsikutega maandunud järve teisel kaldal, kus kirsid alles kesksuvel õitsevad.

Ühtki poissi ei suudetud tagasi hoida. Nad kõik väljusid paatidest, jooksid aasale, kükitasid kirsipuude alla.

Kuid lapsed ei teadnud midagi õnne muutlikkusest, nad ei pannud tähelegi, et tuul vaikis.

Pehme tuul, mis mängis laste riietega ja kiigutas kirsipuu oksid ning rohtu, vaikus äkki, andes maad hauavaikusele. Asjata kutsusid mõlemad õpetajad oma paatidest vee peal kõndivaid lapsi. Lapsed on ju kurdid, kui nad mängivad. Ükski poiss ei tulnud paati tagasi, kui tuul oli vaikinud.

Mõlemad õpetajad tulid kolme päeva pärast peale seda, kui nad järve põhjalikult olid otsinud läbi, Oyusse tagasi ilma lasteta. Meeleheide kadunud laste pärast oli nii suur, et paljud isad veel samal ööl endal elu võtsid ning paljud emad järve kaldale tõttasid, kus en-

did uputasid. Ka üks õpetajaist, nimelt Amagata, leiti järgmisel hommikul oma korterist surnult, kägistatud õövaimudest, nagu kõnelesid inimesed. Teine õpetaja aga loobus koolitööst ning hakkas politseinikuks.

Ühel päeval palus see mees, kelle nimi oli Omiya, puhkust. Ta ütles, et tahab tuua endale naise Amayust. Kui talt küsiti, miks siis just Amayust, kuna ju sealt tuli õnnetus tema ja Amagata peale, raputas mees ainult pead ja kostis tumedalt: „Õnnele järgneb õnnetus ning õnnetusele õnn. Sellepärast peab ka tüdruk, keda ma armastan, Amayust olema ja mulle õnne tooma, sest et ma seal kõige suurema õnnetuse osaliseks sain.

Mõni päev hiljem tõi Omiya oma lootsikus ühe naise Amayust Oyusse, viis ta oma majja ning ei näidanud teda ühelegi inimesele.

Naine sünnitas poja. See poeg sarnanes surnud õpetajale Amagatale nagu kaks tilka vett.

Peale poisikese sündimist märgati Omiyas suurt muutust. Ta jättis hooletusse oma maja, ei hoolinud enam oma naisest ja jõi maha kogu oma raha.

See oli üheksateistkümnenda sajandi kaheksakümnendatel aastatel, kui tolle aegne vene troonipärija Jaapanis matkas, saadetud jaapani aukandjaist ning vene ohvitseridest. Troonipärija tuli ka Bivajärve äärde.

See oli just varajasel hommikutunnil, kui jaapanlastel on külastamiseaeg. Järv oli nagu suur hõbedane muna päikese käes. Oyu majade üle levis päikesesära, mis inimesi pimestas, kes seisis pea pea kõrval ja tahtsid näha välismaa printsit, kui ta rikschavankril Mijdera-templist tagasi tuli, — selle maa tulevast valitsejat, mis Jaapanile nii lähedal oli ja mille elanikud enamikus kandsid kõrgeid nahksaapaid, nii et võis uskuda, et need raskeis saabastes venelased annavad ühel päeval väikesele Jaapanile jalahoobi ning trambivad ta puruks nagu kärbse põrandal.

Ka Oyu elanikud, kes tänaval seisis ja ootasid, naeratasid magushapult, kui vene troonipärijale järgnesid väikestes rikschavankrites mõned hiiglakasvulised raskeis saabastes vene kindralid, kes sõidudajal Bivajärve hommikust ilu tähelegi ei pannud, vaid uniste peadega väikestes vankrites pooleldi magasid.

Ühel tänavanurgal oli valvepostil politseinik Omiya tumedas euroopalikus

vormis. Lühike mõök rippus tal külje peal. Ta oli mütsi sügavale näole tõmmanud, et päikese käes särav Bivajärve teda ei pimestaks.

Troonipärija jõudis nurgale, ning Omiya pidi käe mütsi äärde tõstma, et anda au vene keisripojale. Kuid inimesed tänaval nägid äkki vene printsi ägedas käsitsivõitluses Omiyaga. Omiya lühike mõök välkus päikese käes ning murdus siis pooleks nagu tükk klaasi, mille tükid lendasid üle inimeste peade kõrvaltänasse.

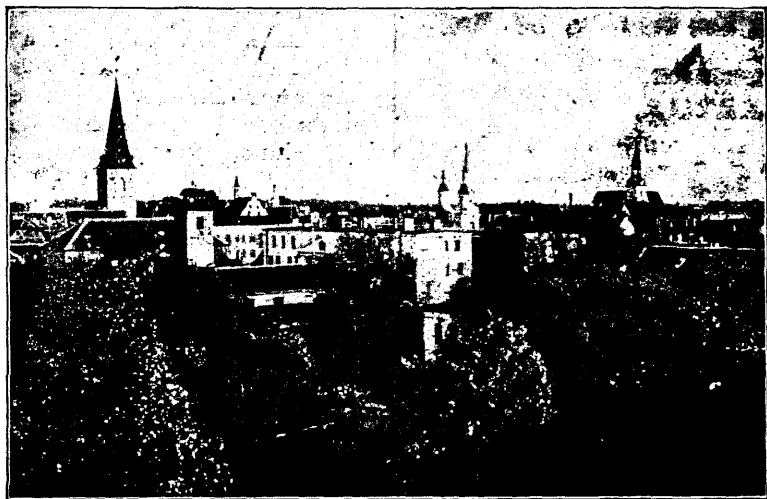
Vene mundreid ning õhtumaalaste rusikaid nähti hetk hiljem Omiya ümber askeldavat. Siis levis teade suust suhu,

päeval poisile uue nime panemata ning otsustas oodata, kuni ta saab lähemaid teateid oma äkki mõistuse kaotanud mehest.

Mõni päev hiljem, kui naine kolde ääres riisi liigutas, lendas tänavalt kivi tupp ja sattus otse riisipotti.

Naine vaatas kõhkunult tänavale, ning nägi seal kaltsudesse ja närudesse rietatud meest, kes kandis pea peal suurt pundart niidetud kõrkjaid. Kõrkjad varjasid ta näo täielikult, nii et Omiya naine nägi ainult suurt kõrkjapundart kahel jalal tänavat mööda edasi liikuvat.

Ta raputas imestanult pead. Tänav oli keskpäeval tühi, ning naine ei suutnud

PÄRNU LINN

majast majja, kaldalt kaldale ümber Bivajärve, üle kogu Jaapani, üle Venemaa, üle kogu Euroopa, — hirmus teade, et troonipärija Nikolai ühe jaapani politseiniku poolt Oyu linnas Bivajärve ääres odapistega haavata on saanud. Seda haruldast lugu seletati sellega, et jaapani politseinik äkki mõistuse oli kaotanud ning toiminud märatsemishoos.

Nõdrameelne olevat peale oma kuulmatu tegu kadunud. Ta olevat põgenenud väikeses lootsikus Bivajärvele. Ja et kõik otsimised jäid tagajärjetuks ning et oli õige palav päev, arvasid inimesed, et järv võis õnnetu ligi meelitada ning neelata.

Omiya väike poeg sai just sel päeval viieteistkümnenda-aastaseks. See on iga, mil jaapani lapsed kaotavad oma lapsenime ning saavad uue nime. Kuid Omiya naine jättis selle koleda sündmuse pärast sel

aru saada, kes viskas selle kivi. Äkki läbistas teda üks mõte. Veel kord vaatas ta tänavale ning uuris mehe jalgu, mehe kõnnakut, kes kandis kõrkjapundart. Ta noogutas pead ning pomises: „See oli Omiya.”

Kivi, mille ta juba varem potist välja võtnud, pesi ta puhtaks ning uuris seda igast küljest. Siis nägi ta kivil väikesi sisselõigatud kirjatähti ning luges järgmist:

„Tee oma pojaga, kes mitte minu, vaid Amagata poeg on, samuti, nagu mina tegin Amagataga: surma ta! Siis sea enast täna südaööks valmis! Sa pead ühes minuga siit ära rändama. Oleks minul õnnestunud võõramaa printsi surmata, selle asemel, et teda haavasin, siis oleksin osutanud Jaapanile nii suure teene, et minu mineviku eksimused oleksid olnud puhtaks pestud. Kuid mu katse

EESTI TURISTID!

Kui tulete Helsingi, tutvuge Soome suurima ja mitmekesisema kodukäsitöö esemete valikuga
HINNAD ODAVAD!

KODUKÄSITÖÖ O-Ü TELLERVO

KALEVANKATU 3,
Yrjönkatu nurgal
Hotell Tornin vastas.
TELEFON 37-154

ebaõnnestus, olen ja jään Amagata ja ka Oyu laste mõrtsukaks. Armukadedusest sinu pärast sattusin Amagataga aastate eest keset järve tülli, tüli põhjustas meie lootsikute ümbermineku, ning selle tõttu uppusid kõik lapsed. Seda sa kuni tänaseni ei teadnud. Sa teadsid vaid, et armastan sind mu enda ja sinu hukatuseks. Valetasin sulle, et Amagata viimne soov oli, et näiksin sinu. Ent ei oleks iialgi suutnud uskuda, et ma tema last ei suuda näha.

Kui sa lapse ellu jätad, surman mina ta. — Täida nüüd mu käsk ja kaota Amagata vari meie elust.

Tüli meie vahel järvel algas sellega, et ta jutustas mulle oma kavatsusest abielluda sinuga lähemal ajal. Kui olime vees võideldes väsinud ja nägime, et kõik lapsed olid uppunud ja mul endal ka juba jõud oli kadumas, sundisin teda mind päästma, öeldes talle, et mulle on laste kaotus valusam kui sinu kaotus ning et loobun sinust igaveseks. Amagata, kes oli minust tugevam, tõstis mu oma selga ning ujus mind kandes mitu tundi, kuni jõudsimme kaldale.

Oyus rääkisime muinasjuttu tuulest järvel, mis aga siiski muinasjutt ei ole,

sest olen ise tookord palaval keskpäeval kirsipuid järvel näinud ning hõljuvaid tütarlapsi. Nägin sind vee peal kõndides mulle vastu tulevat, ning see nägemus lõi mulle kõige õnnelikuma hetke mu elus, kuni Amagata, kes magas mu kõrval, unes kõneldes mulle ilmutas, et abiellub lähemal ajal sinuga. Tahtsin ta vihahoos surmata, nagu ma seda ka samal ööl tegin, armastusest sinu vastu, ehkki ta oli päästnud mu elu.

Tunnistan sulle seda kõik täna, sest sa oled ju mulle sada korda tõendanud, et armastad mind rohkem kui Amagatad.

Tunnen enda võitjana ainult siis, kui tema poeg on surnud. Armastan sind. Nii siis täida mu soov!" Nii kõneles kiri kivil.

Riis kõrbes tulel, tuba täitus vinguga. Kuid ving ja suits haihtusid pea, sest tuli kaminas kustus, naine ei kohendanud teda enam, ta käänas kivi oma käes siia ja sinna, püüdes vaevu lugeda sellel kirjal.

Saabus õhtu. Naine luges ikka veel. Küll imestas ta vahel, et ta poeg, kes väljas järvel kalu püüdis, veel ikka tagasi ei tule ning süüa ei taha. Kuid kivi ta käes, mis reetis kahe inimelu sügavamaid saladusi, tegi, et ta peagi jälle aja, koha ning tõelikkuse unustas.

Äkki äratas teda jutukõmin tänaval. Kõneldi akna all tema pojast ning temast endast. Sarnad lähenesid uksele, üks avanes, hääled tulid elutuppa, sumisesid ta ümber. Ta kuulis kõikjal suminat. Hetkeks uskus ta, et riis on keenu üle. Seal lähenesid talle käed, kes silitasid ta käsi. Tema ette asetati märg halli purjeriidesse mähitud ese. See lõhnas Bivajärve vee järele.

Naisele meenus võitlus järvel Amagata ja Omiya vahel ning uppivate laste appihüüded. Talle meenus ka Amagata, kes kord palaval päeval lootsikus talle armastust oli avaldanud.

Oli see Amagata ise või tema poeg, kes nüüd märga purjeriidesse mähitult kangelt ta ees lamas.

Naine kergitas oma väikese tööst kurnatud käega purjeriie. Nüüd nägi ta poisikuube, mille ta ise oli õmmelnud. Ta vaatles seda pisarateta ning imestuseta ja ütles ümberolijaile: „See on Amagata poeg. Järv kinkis mulle Amagata armastuse. Miks peaksin talle keelama oma poega?"

Hääled ta ümber vaikisid, inimesed eemaldusid. Toas jäi kõik vaikseks.

„Mu armas poeg,” ütles naine, põlvitades uppunud poisikese kõrval, „näed, siin on sulle peapadi Bivajärvest.” Ning ta asetase surnule suure lameda kivi, mis tal ikka veel käes oli, pea alla. „Peaksin nüüd sinu kõrvale jääma ja samuti igaveseks uinuma, lapsuke. Bivajärv võiks saada ka minu surivoodiks, nagu ta sinu omaks on saanud, laps. Kuid mul on veel üks arve õiendada. Sinu isa Amagata ei tervitaks mind sinu emana mitte varjude riigis, kui ma kaaksin Omiyale selgeks tegemata, et täitsin ikka Amagata soovi. Ka siis, kui ma Omiyale sada korda tõendasin, et armastan teda rohkem kui Amagatat, tegin seda selleks, et ta ei lööks Amagata last ega laseks teda nälga surra.

Tumedad veenired jooksid märjalt purjehidelt toakese õlgpõrandale. Ning loojenev päike saatis punaseid kiiri järvele väljas ning veeniredele toas.

Naine noogutas pead ning istus veretuil huulil ehapunast valgustatud toas.

Ta lausus: „Valatud vere eest ei tarvitse mitte valatud verega kätte maksta. Kuid tahan Omiya hinge tuulde puistata, et ta iialgi enam ta kehasse tagasi ei pääseks. Tahan Omiya hinge välja puhuda, et ta maailmas ringi hulguks ja talle maailm nii tühine näiks, nagu oleks Bivajärves vesi ära kuivanud.”

Õlilinnud laulsid juba akna all, järve maastikku väljas kattis pimedus. Väikeses toas, milles lamas laip, toas kustunud kaminaga ning tumeda veenirega põrandal, istus liikumatult kahvatu naine surnu kõrval.

„Ootama peab, ainult ootama!” pomises naine.

Siis nagises põrand. Käes väike latern astus endine politseinik Omiya tuppa ning valgustas laternaga tuba.

„Sa surmasid ta! Hea. Tule!” Sõnas ta.

„Tule! Meil ei ole Oyus enam midagi tegemist. Peame teinepoole järvekaldale jõudma enne kui saabub päev. Tõuse üles ja kata riidega nägu, et sind keegi ei tunneks.”

„Istu, mul on sulle midagi ütelda!” kostis hääl, millist ta seni iialgi polnud kuulnud. Kohkunult küsis Omiya: „On Amagata siin?”

„Amagata poeg oli siin,” ütles endine hääl.

„Kes sa oled?” küsis Omiya. „Sina ei ole minu naine, sina, kes seal räägid.”

„Sul on õigus. See on Amagata naine, kes nüüd sinuga kõneleb.”

„Kas ei ütelnud sa alati, et armastad mind rohkem kui Amagatat?” küsis Omiya ruttu.

„Sa ütlesid mulle, et Amagata olevat surres soovinud, et mina sind armastaksin, sellepärast abiellusin sinuga, tema sõbraga. Aga iialgi ei ole ma sulle ütelnud, et ma ainult selleks maailma elama jäin, peale Amagata surma, et kasvatada tema last. Amagata, mu surnud kallim, pidi oma poja isikus mulle edasi elama.”

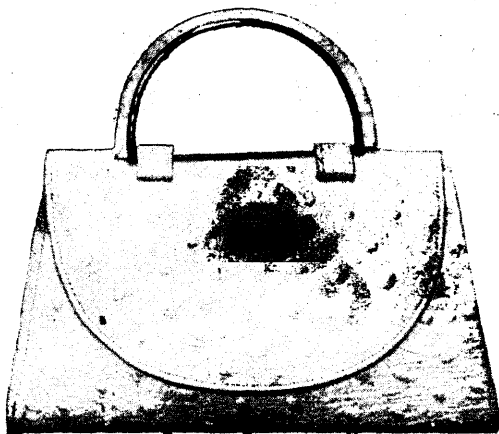
„Neetud!” karjus Omiya. Ning tema kurgust tulid metsikud hääled, nagu uppupal, kes vees meelegeitel kätega vehkleb ning vett neelab ja karjuda tahab, aga õhku karjumiseks ei leia.

Siis kustus laterna tuli. Näilikult ei sündinud midagi pimesas toas. Ei olnud kuulda oigeid ega appihüüdu. Kuid hommikul leidsid Oyu elanikud väikese kahvatu naise surnult oma uppunud poja laiba kõrvalt.

Omiya aga jäi leidmata ning nuhtlemata, mis on jumalate kõige rängem nuhtlus.

SPENNERT

E. ESPLANADINKATU 2
KESKUSKATU 2

**Naiste käekotid,
reisutarbed, kindad jne.**

Maa vanim äri sel alal.

Inimesest, kes oli kaotanud iseenda

Kord elas vaene poisike. Ta sarnanes väga vähe teiste lastega, armastas uidata üksi, mõtiskella ja unistada päevade viisi. Mitte et ta oleks olnud sünge või ei oleks armastanud oma sõpru, ei, vaid keegi sosistas ta lapsesüdamele, et talle on määratud elus palju suurem ning sügavam ülesanne kui ta sõpradele, ja nägematu käsi juhtis ta vaikseisse nurgakesisse, kus tal oli võimalik süveneda oma mõttesse.

Ja alati ning kõikjal tänavamõllus ja askelduses ta kuulis vaikseid hääli, mis kõnelesid temaga ta matkadel, ennustades talle suurt tegu, mis saab osaks vaid vähestele: ta aitab Jumala lapsi, teeb nad tugevamaiks, ausamaiks ning paremaiks.

Ja ta laskus põlvili kuski pimedas nurgas, sirutas käed taeva poole ja tänas Jumalat, et Jumal kingib talle ande töötada ausalt teiste kasuks.

Ja ta palus Jumalat, et Jumal annaks talle jõudu olla usalduse vääriline. Ooda-

tes rõõmsalt oma tuleviku tegu, ta ei pannud tähelegi elu ebameeldivusi. Need voolasid temast mööda nagu laastud, kantud veevoolust, hääled aga muutusid üha selgemaks ja arusaadavamaks. Juba ta nägi enda ees oma tegu, nagu teekäija asudes mäetipul näeb all orus teed.

Nii möödusid aastad. Poisikesest sai mees, ja töö lebas ta ees, oodates tegijaid käsi.

Nüüd aga tuli kuri deemon ja hakkas teda kiusama, see deemon, kes enne teda oli hukutanud palju inimesi ja tegi seda ka pärast teda — maailma edu deemon.

Deemon sosistas: „Mis kasu saad sa sellest, et kirjutad suurtest ideedest ja avaldad suuri mõtteid? Mis maailm sulle selle eest maksab? Kas suured töökuulutajad ja luuletajad — inimesed, kes on pühendanud oma elu inimsoo hüvanguks — on saanud mingisugust tasu, välja arvatud pilked ja vaesus. Vaata enda ümber ringi! Kas palehigis töötava ausa töölise töötasu pole sandialmus võrreldes varandustega, mis on määratud neile, kes tantsivad teiste pilli järele.

Tõelisi laulikuid austatakse pärast nende surma — neid, kes üldse veel meele püsisivad. Ent mis kasu on sest nendel, kes on surnud nälga? Sul on annet, geniaalsust. Varandused, toredus, võim on su käes, pehme voodi ja peen toit. Sa võid olla suur, ja su suurust näeb maailm; sa võid saada kuulsaks ja kuulda seda oma kõrvadega. Tööta maailmale, ja maailm tasub sulle varsti; jumalad on kitsid ja korratud tasu asjus.”

Ja deemon võitis mehe, ta langes.

Ja selle asemel, et teenida Jumalat, ta hakkas töötama maailmale, kirjutades seda, mida talt nõuti. Talle aplodeeriti ja pilluti raha, mida ta naeratades püüdis, võttes peast mütsi ja kiites heldeid andjaid.

Vaimustus pööras talle selja. Ta muutus osavaks kaubitsejaks, kelle ainukeseks sooviks oli aimata publiku maitset ja seda rahuldada.

„Ütelge mulle ainult, mis teile meeldib,” karjus ta oma südames, „ja ma tahan teile kirjutada ses vaimus, hääd inimesed. Kas te ei soovi jälle vana valet? Või laulda teile lastelaulukesi, mida olete

Puuviljad,
konservid,
kohv, tee,
maiustused
ja muud

C.A. GUSTAVSON

HELSINGIS
12 kauplust mit-
mes linnaosas

kuulanud juba miljon korda. Kas kaits-
ta teile valet, nimetades seda tõeks? Hä-
vitada teile tõde või ülistada seda?

Kuidas meeldida teile täna, kuidas
hõmme ja ülehõmme? Või ütelge, mida
soovite mult kuulda, et ma võiksin kõ-
nelda ja mõelda sellest, mida tahate
teie, ja teenida teilt sente ning heaksi-
kiitu."

Sel moel ta sai rikkaks, kuulsaks ning
suureks. Ta kandis toredaid riideid ja söi
peeneid roogi, nagu demon oli talle lu-

banud. Teenijad hoolitsesid ta eest; ta
omas hobused ja uhked sõidukid; oli
õnnelik, kuivõrd sellised asjad üldse või-
vad õnnelikuks teha.

Ent ta oli seni alal hoidnud pakikese
koltunud käsikirju, mille hävitamiseks tal
ei jätkunud jõudu. Need olid kirjutatud
lapseliku käekirjaga ja meenutasid talle
vaest poisikest, kes kord sammudes linna
tänavail ei unistanud millestki muust kui
saada Jumala saadikuks, kes aga suri ja
on maetud palju aastaid tagasi...

VALE

C. Andrejevi järele.

„Sa valetad! Ma tean, sa valetad!”

„Mis sa karjud? Kas on vaja, et meid
kuuldaks?”

Ja siin ta valetas, sest ma ei karjunud,
vaid kõnelesin hoopis tasa, tasa, hoid-
sin teda käest kinni ja rääkisin tasa,
tasa, ja see mürgine sõna „vale” sisises
nagu väike madu.

„Ma armastan sind,” jätkas ta, „ja
sa pead uskuma. Kas see ei veena sind?”

Ja ta suudles mind. Aga kui ma tahtsin
haarata ta kinni ja pigistada käte vahele,
ei olnud teda enam. Ta oli kadunud pool-
pimedast koridorist, ja ma järgnesin tal-
le uuesti, sinna, kus lõbus pidu oli lõp-
pemas. Ta käskis tulla sinna. Tulin ja
nägin, kuidas paarikesed keerlesid kogu
öö. Keegi ei tulnud minu juurde ega rää-
kinud minuga. Kõigile võõrana istusin
nurgas muusikantide lähedal.

Vahetevahel lähenes mulle valge lõh-
nav pilv. See oli tema. Ei tea, kuidas ta
oskas kallistada mind inimestest näge-
mata, aga hetkeks ta surus oma õla
minu vastu, ühe sekundi jooksul nä-
gin ta valget kaela valge kleidi pilu va-
helt. Ja kui ma vaatasin ülespoole, siis
nägin profiili, mis näis nii valgena, val-
juna ja õiglasena, nagu mõtteisse vaju-
nud inglil. Nägin ka ta silmi. Need olid
suured, valguse-ahned, ilusad ning rahu-
likud. Ta silmatera mustendas, ümbrit-
setud sinise randiga, ja kui kaua ma ka
ei vaadanud sellesse, ta oli ikka niisama
tume, sügav ja läbitungimatu. Võib-olla
ma ei vaadanud sellesse nii kaua, kuni

süda oleks jõudnud üks kord lüüa, kuid
ialgi ma ei mõistnud nii sügavasti ja hir-
muäratavalt, mis tähendab lõpmatus, ial-
gi ei tunnetanud seda sellise jõuga. Hir-
mu ja valuga ma tundsin, et kogu mu elu
voolas peene kiirena ta silmadesse, kuni
jäin endale võõraks, tühjaks ning hääle-
tuks — peaaegu surnuks. Siis ta läks
ära mu juurest, viies endaga mu elu, ja
tantsis jälle kellegi pika ning ilusaga.
Tolles mehes õppisin tundma iga peen-
sust: ta jalanõude vormi, ülestõstetud
õlgade laiust, ta eraldunud juuksetuka
tagasiviskamist, tema aga vajutas mu
seina oma ükskõikse, tähelepanematu pil-
guga, ja ma muutusin silmale niisama
nägematuks nagu sein.

„Melange“

Kohvi- ja siguritööstus.

TARTUS, Aia 32,

telef. 1-76.

SOOME SÖITJAD!

Külastage meie äri

BULLEVARDI 6 TÄNAV

kus leiata odava hinnaga head kaup, nagu kõike seltsi riideid, trikoo ja siiditrikoo pesu, sukki, käekotte ja muid daamide tarbeasju.

A. NIEMILAINEN

Kui valgus vähe tumenes, lähenesin armsamale ja ütlesin:

„On aeg ära sõita. Ma saadan teid.”

Kuid tema imestas:

„Aga ma sõidan ju temaga” — ta osutas pikale ilusale mehele, kes ei vaadanudki meie poole. Ta viis mu kõrvale tühja tuppa ja suudles mind.

„Sa valetad,” ütlesin tasa, tasa.

„Me kohtume täna. Sa pead tulema,” vastas ta.

Kõrgete katuste tagant vaatas roheline külm hommik, kui sõitsin koju. Tervel tänaval olime vaid kahekesi: voorimees ja mina. Voorimees istus norus, kattes näo, mina tema taga samuti norus, nägu kaetud kuni silmadeni. Tal olid omad mõtted, minul omad, ja seal paksude müüride taga magasid tuhanded inimesed, ka neil olid omad unenäod ja mõtted. Ma mõtlesin temale ja sellest, et ta valetab; mõtlesin surmast, ja mulle näis, et need süngelt valgustatud müürid juba nägid mu surma, seepärast nad on nii külmad. Ei tea, millest mõtles voorimees. Ei tea, millest unistasid need seal seinte taga.

Ja nii sõitsime mööda pikki sirgeid tänavaid. Hommik lähenes katuste tagant,

ümberringi oli kõik liikumatu ning valge. Mulle tundus, nagu oleks lõhnav külm pilveke mulle lähenenud, ja just mu kõrva sisse naeris keegi: ho-ho-ho!

II

Ta valetas. Ta ei tulnud, ja ma ootasin teda asjata. Hall, ühtlane hämarus laskus tumedast taevast, ja ma ei teadnud, millal hämarusest sai õhtu, õhtust öö, mõtlesin, et see kõik oli üks pikk öö. Pikas ootuses sammusin edas-tagasi ühtlaste, monotoonsete sammudega. Ma ei lähenenud kõrgele majale, milles elas mu armsam, ega tolle maja klaasuksele, vaid sammusin ühtlaste sammudega edas-tagasi maja vastaspoolel tänaval. Kõndides näoga vastu maja ma ei pöörnud silmi klaasukselt, ümber pöörnult peatusin tihti, pöörates pea maja poole. Lumi torkis teravate nõeltena mu nägu. Ja need külmad teravad nõelad tundusid nii pikkadena, et tungisid otse südamesse. Heledast põhjast tumedasse lõunasse puhus külm tuul, mängides vilistades jäistel katustel, lõigates sealt mulle näkku ja koputades laternaklaasidel, kus viskles ja värises külmast üksik kollane tuleleek. Ja mul hakkas kahju sest üksikust leegist, mis elas vaid öösi, mille kogu elu piirdus vaid selle ühe tänavaga. Mõtlesin, et kui mina lähen ära, siis keerlevad veel vaid lumehelbed tühjuses, kollane leek aga jääb ikka värisema ja visklema — üksinduses ja külmas.

Ma ootasin teda, aga ta ei tulnud. Mulle tundus, et see üksik tuleleek ja mina sarnaneme väga teineteisega. Tänavale, mida mõõtsin oma sammudega, ilmus vahete-vahel ka teisi inimesi. Kuulmatult nad kerkisid esile mu seljataga, suured ning tumedad, liikusid minust mööda ja kadusid hallide varjudena äkki valge maja terava nurga taha. Ja taas

Kölniveed

ja

lõhnaõlid

Chypre, Aromate, Fleurs de Paris,
Königsflieder.

Küüntelakk, email. Peakööma hävitaja
Kõmol, huulte- ja kulmupulgad.

A|S. **„Odor”**

uuesti ilmusid sealt nähtavale, jõudes minu kohale sulasid aegamööda hallis ruumis, mida täitis vaikselt langev lumi. Mässitud, vormitud ja vaiksed nad sarnanesid üksteisega ning minuga, ja mulle näis, et kümned inimesed sammuvad edas-tagasi nagu minagi ja ootavad vaikides nagu minagi, mõtlevad igaüks omi mõtteid, saladuslikke ning kurbi.

Ootasin teda, kuid ta ei tulnud. Ei tea, miks ma ei karjunud ega nutnud valust; ei tea, miks ma naersin ning rõõmustasin, pigistades sõrmi, nagu oleksid need küüned, mille vahel hoian seda väikest ning mürgist, mis sisiseb nagu madu: vale! See viskles mu käte vahel ja hamustas mu südant, ja tema mürgist käis

ne, kes põlgab sind. Kui sa tungiksid majja ja tapaksid oma armsama, sa teeksid hästi, sest tapaksid seega vale..."

Pigistasin tugevamini kätt, milles hoidsin nuga, ja vastasin naerdes:

„Jah, ma tahan ta.“

Kuid kurvalt vaatasid mulle aknad ja jätkasid kurvalt:

„Ent sa ei tapa teda iialgi. Mitte iialgi, sest relv su käes on samuti vale kui ta suudlused.“

Juba ammu olid kadunud vaikivad, ootavad varjud, külma ruumi olin jäänud ma üksi ja külmast ning meeleteitust värisevad tulekeeled. Lähedal kirikutornis hakkas lööma kell. Nukker metalne

PÄRNU RAND

mul pea ringi. Kõik oli vale. On kadunud piir tuleviku ja oleviku vahel, oleviku ja mineviku vahel. On kadunud piir selle aja vahel, kus ma veel ei elanud, ja selle vahel, kus hakkasin elama, ja mulle näis, et olen elanud alati — või pole üldse iialgi elanud. Ja alati — siis kui ma veel mitte ei elanud ja kui hakkasin elama — valitses tema mind; mul oli imelik mõelda, et tal on nimi ja keha ja et ta olemises on algus ning lõpp. Tal polnud nime, ja alati ta oli see, kes valetab, paneb igavesti ootama ega tule iialgi. Ma ei tea miks, kuid ma naersin, ja teravad nõelad tungisid mulle südamesse, ning keegi naeris mulle just kõrva sisse: ho-ho-ho!

Avades silmad nägin kõrge maja valgustatud aknaid, mis kõnelesid mulle tasa:

„Sa oled petetud temast. Sel minutil, kus sa üksi hulgid, ootad ja kannatad, tema, ilus, särav ning valelik, kuulab seda, mis sosistab talle pikk ilus inime-

kõla värises ning nuttis, lennates ruumi ja kadudes meeletult keerlevate lumehelvetete hulgas.

Hakkasin lugema kellalööke ning puhkesin naerma: kell lõi viisteistkümmend. See oli vana kellatorn, ja ka kell oli vana. Kuigi ta näitas õiget aega, lõi ta nagu juhtus, mõnikord isegi nii palju, et vana hall kellamees ronis üles ja peatas kätega närviliselt lööva vasarakese. Kellele ometi valetasid need värisevad, kurvad kellalöögid, haaratud jäisest pimedusest? Nii hale ning mõttetutu oli see tarbetu vale.

Ühes viimase valeliku kellalöögiga avanes klaasuks, ja majast väljus pikk inimene. Ma nägin ainult ta selga, kuid tundsin ta kohe, sest alles eile nägin teda, uhke ning põlglikuna. Ka tundsin ära ta kõnnaku. See oli kergem ning kindlam kui eile; nii olin minagi mitmel korral eemaldunud sest uksest: nii käivad inimesed, keda vast on suudelnud naisterahva valelikud huuled...

III.

Ma ähvardasin ja nõudsin, kiristades hambaid:

„Ava mulle tõe!”

Jäise näoga, imestunult ülestõstetud kulmudega, mille all saladuslikult mustendas silmatera, küsis ta minult:

„Aga kas ma siis valetan sulle?”

Ta teadis, et ma ei suuda talle tõestada valet ja et kõik mu massiivsed mõtteehtised langevad kokku ühest ta sõnast — ja pealegi ühest valelikust sõnast. Ma ootasin seda sõna — ja see tuli kuuldavale ta suust, hiilgas väliselt tõevärvides ja sisemuselt oli tume.

„Ma armastan sind. Kas ma ei ole sinu oma?”

Viibisime kaugel linnast, ja tumedaisse akendesse vaatas lumine väli. Selle üle laotus pimedus, tihe, liikumatu, vaikiv. Üksainuke küünal põles suures palavaks köetud toas.

„Kui kurb ka ei oleks tõe, kuid ma tahan seda teada. Võib-olla ma suren saades teada tõe, kuid surm on parem kui tõe mitteteadmine. Sinu suudlusis ja

NISSENI KOHVIKUD HELSINGIS

Hea kohv

Hea tee

P. Esplanadinkatu 17

Mikonkatu 7

Kaisaniemenkatu 6

Aleksanterinkatu 19

Annankatu 26

Keskuskatu 7.

M. Andreesen

Tallinn, Rafaskaevu 14

Telefon 430/54

Meesterahva rätsepaäri
Inglise riideladu

sülelusis tunnen valet. Sinu silmades näen seda. Ütle mulle tõtt — ja ma lahkun sinust igavesti,” kõnelesin ma.

Ta vaikis, ja ta külm vaade tungis mulle sügavasse hinge. Uudishimuliselt vaatlesin teda ja karjusin:

„Vasta mulle, või ma tapan su!”

„Tapa!” vastas ta rahulikult. „Mõnikord on nii igav elada. Kuid kas ähvardustega võib saavutada tõe?”

Ja siis langesin ma ta ette põlvili. Pigistades ta käsi ja nuttes palusin temalt halastust — ja tõe.

„Vaeseke!” lausus ta, pannes käe mu juustele, „vaeseke!”

„Halasta mulle,” palusin teda, „tahan nii väga teada tõe.”

Ja ma vaatlesin ta puhast laupa ning mõtlesin, et tõe peitub selle taga. Meeletult oleksin tahtnud purustada kolba, et näha tõe. Aga ses välges rinnas tuksub süda — meeletult oleksin tahtnud küüntega purustada rinna, et kordki näha paljastatud inimsüda. Oli nii kurb ja õudne.

„Vaeseke,” ütles ta, „vaeseke!”

Kramplikult visklev kollane küünlatuli muutus siniseks ja siis kustus — pimedus haaras meid. Ma ei näinud ta nägu ega silmi. Ta võttis mu pea oma käte vahele, ja ma ei tunnud enam valet. Sulgedes silmad ma ei mõtelnud ega elanud, tundsin vaid ta käsi, ja see näis mulle tõelisena. Pimeduses kostis ta tasane sosin, kartlik ja kummaline:

„Sülele mind! Mul on hirm.”

Ja jälle vaikus, jälle täis hirmu sosin: „Sa tahad teada tõe, aga kas ma ise seda tean? Ja kas ma ei tahaks seda teada? Kaitse mind! Oo, kui hirmus!”

Avasin silmad. Kahvatu pimedus põgenes hirmunult kõrgetelt akendelt ja peitis end seinte äärde ning nurkadesse,

akendesse aga vaataš vaikes miski suur, surmvalge. Näis, nagu otsiksid meid kellegi surnud silmad, haaravad oma jäise vaatega. Värisedes surusime endid teineteise vastu, ja ta sosistas:

„Oo, kui hirmus!...”

IV.

Ma tapsin ta. Ja kui ta lebas akna juures, mille taga valgendas surnud väli, ma astusin jalaga ta laibale ja naersin. See polnud mitte hullumeelse naer, oh ei! Ma naersin seepärast, et mu rind hingas ühtlaselt, kergelt, seal sees oli rõõm, rahu ja tühjus, ning südamest langes uss, kes õonestas seda. Kummardudes ma vaatasin ta surnud silmadesse. Need olid avatud ja sarnanesid vahanuku silmadega — niisama ümmargused ja ähmased. Ma võisin puudutada neid sõrmedega, sulgeda ja avada, ning ma ei tunnud hirmu, sest mustas, läbitungimatus silmateras ei elanud enam seda vale- ning kahtlusedemonit, kes nii kaua ja ahnelt oli joonud mu verd.

Kui mind tabati, naersin ma. Mind tabavaile inimesile näis see hirmsana ja metsikuna. Mõned taganesid minust vastikusetundega kõrvale; teised aga tungisid mu juurde ähvardavalt ja etteheitvalt, aga niipea kui nad märkasid mu heledat, rõõmsat pilku, kahvatusid nende palged, ja nad ei saanud paigastki.

„Hullumeelne,” rääkisid nad, ja mulle näis, et see sõna lohutab neid, sest see aitab lahendada mõistatust, kuidas mina, armastaja, võisin tappa armsama — ning naerda... Ja ainult üks, paks, punapõseline ja rõõmus, nimetas mind teise sõnaga, mis nagu lõi mind ja kustutas mu silmis valguse.

„Vaene inimene!” ütles ta kaastundlikult ilma kurjusetä.

*Karusnaha- ja müsi-
tööstus. Valmistän
ka kaitseväge ja kait-
seliidu müse*

G. KANGRO

Tartus, Aleksandri 1. 16

Esplanaad-Kapella
Helsingis Helsingis

Lunch ja lõuna,
samuti toidud à la carte
kogu päev.

Muusika kl. 13–16 ja 20–23.

„Pole tarvis!” karjusin ma. „Pole vaja nimetada mind nüüviisi!”

Ma ei tea, miks tungisin talle kallale. Muidugi ma ei tahtnud teda tappa ega puudutada, kuid kõik need kokkunud inimesed, kes nägid minus hullumeelset ning roimarit, kokkusid veel enam ja karjusid nii, et mulle tegi see jälle nalja.

Kui mind viidi välja toast, kus lebas laip, ma kordasin kõvasti ning kindlasti, vaadates paksule lõbusale mehele:

„Olen õnnelik! Olen õnnelik!”

Ja see oli õige...

V.

Kunagi lapsepõlves nägin loomaaias pantrit, kes täitis kauaks mu ettekuju- tust ja mõtteid. Ta ei sarnanenud teiste loomadega, kes tukkusid mõttetult ja vaatlesid kurjalt külustajaid. Ta kõn- dis otsejoones mätemaatilise täpsusega nurgast nurka, pöördes ümber igakord ühel ja samal kohal, igakord puudutades oma küljega üht ja sama võretraati. Ta terav metsik pea oli longus ja silmad vaatasid enda ette, mitte kordki ta ei pöörnud ülalgi kõrvale. Terved päevad kogunes rahvast tema puuri ette, naeris

*Helsingisse sõitjaile
tähelepanemiseks!*

„TORNI-HOTELL“

HELSINGIS

pakub Teile kõige odavamate hindadega kõige suuremat mugavust. 13-dal ja 14-dal korral

KOVIK-RESTORAN

toreda vaatega linnale ja ümbrusele.

TELEFON 30-611.

TELEGRAMMID: „TORNI“.

ja käratses, tema aga kõndis pöörmata kordki silmi vaatlejaile. Vähesed rahvahulgast naeratasid, enamik aga vaatles tõsiselt, isegi süngelt seda raske, väljapääsmatu mõtte elavat pilti ja läksid ohtes minema, kuid olles läinud, nad vaatasid loomale veel kord tagasi ning ohkasid, nagu oleks mingit ühist nende, vabade inimeste, ja selle õnnetu vangistatud looma saatuses. Ja kui pärastpoole minuga, juba täiskasvanuga, inimesed ja raamatud kõnelesid igavikust, siis meenutasin pantrit, ja mulle näis, et tunnen juba igavikku ja ta piinu.

Niisuguseks pantriks muutusin ka mina oma kivises puuris. Ma kõndisin ning mõtlesin. Kõndisin otsejoones nurgast nurka, mu mõtted olid nii rasked, et mulle näis, nagu kannaksin oma õlgadel mitte pead, vaid tervet maailma. See koosnes vaid ühest sõnast, ent milline suur, piinav ning kurjakuulutav sõna.

„Vale“ — nii väljendus see sõna.

Jälle ta ronis sisesedes välja kõigist nurkadest ja mässis end ümber mu hinge, kuid ta ei olnud enam väike ussike, vaid suur, sätendav, hirmuäratav madu. Ta hammustas ning kägistas mind oma raudsete rõngastega, ja kui ma hakkasin va-

lust karjuma, väljus mu avatud suust vastik sisisev maohääl, nagu oleks mu rind täis madusid:

„Vale!“

Ma kõndisin ja mõtlesin. Hall põrandaaasfalt muutus mu silmade ees halliks, läbipaistvaks kuristikuks. Jalad lakkasid tunnetamast kivi külge puutumist, ja mulle näis, et hõljun lõpmatus kõrguses udu ja pimeduse peal. Ja kui mu rinnust tungis vilistav oie, tungis läbitungimatust udust hirmus vastukaja:

„Vale!“

See vastik sosin viis mu meeleheitele. Trampisin jalgadega kivipõrandal ja karjusin:

„Pole valet! Ma tapsin vale.“

Ja meelega ma pöörsin kõrvale, sest teadsin, et mulle vastatakse. Kuulsingi põhjatu kuristiku sügavusest:

„Vale!“

Asi, nagu näete, seisab selles, et eksisin haledasti. Naise tapsin, ent vale tein suurematuks. Ärge tapke enne naist, kuni te pole palvete, piinamise ja tulega kiskunud välja ta hingest tõde!

Nii mõtlesin ma käies puuris nurgast nurka.

VI.

Pime ja hirmus on sea, kuhu ta viis endaga kaasa tõe, ka vale ja mina läheme sinna. Püüan ta kinni saadana trooni ees, langen põlvili, nutan ja ütlen:

„Ava mulle tõde!“

Agaa, oh Jumal! See on ju vale. Seal on pimedus, sajandite ja igaviku tühjus, ning seal ei ole teda ega ole teda kuski. Kuid vale on jäänud. See on suurematu. Tunnetan seda igas õhu aatomis, ja kui ma hingan, ta tungib sisesedes mu rinidu ja rebib seda, rebib!

Oo, milline meeletus on olla inimene ja otsida tõde! Milline valu!

„Päästke mind! Päästke!“

Soovitame perenaistele

Igasugust kala värskelt,
suitsetatult ja soolatult.

*Alati saadaval head eksport
soolavimmad*

P Ä R N U,

Lootsi t. 1

Tel. 2-41

J a h t a.

Jooni Napoleoni emast

2. detsembril 1804 krooniti Napoleon Pariisis Prantsusmaa keisriks. Kroonimise-jumalateenistust pidas paavst Pius VII, kes selleks Pariisi oli sõitnud. Keisrit ümbritsesid vennad, kes olid keiserlikud printsid ja pidid varsti kuningateks saama, ning õed, keiserlikud printsessid. Puudus ainult ema, kes viibis sel ajal oma poja Lucieni juures Roomas. Lucien oli ainuke Napoleoni vendadest, kes ei täitnud Napoleoni soove. Keset teda ümbritsevat toredust pöördus Napoleon oma vanema venna Josephi poole ja ütles talle tasa: „Joseph, kui meie isa meid praegu näha võiks!”

Ja tõesti, advokaat Bounaparte Korsika saarelt Ajaccio linnast, kes juba aastal 1785 suri, ei oleks võinud aimatagi, missugusele enneolematule saatusele tema lapsed vastu sammusid. Napoleoni ema, kes elas Napoleoni kroonimise ajal, oli kroonimispidustustest eemale jäänud, sest et ta seda heaks ei kiitnud, et Napoleon laskis enda kroonida. Nii

siis tuli, et Napoleon oma kroonimise ajal tuletas meelde isa, aga mitte ema, kellega ta ometi rohkem sarnanes ja kellelt ta oli rohkem pärinud kui isalt.

Selles ajaloolises muinasjutus, mille pealkirjaks „Napoleon”, esineb Napoleoni, selle geeniuse kõrval hiilgavama kujuna tema ema.

Lätitia Romolino oli teede ja sildade peainspektori tütar. Oma sõnade järgi ta abiellus juba kolmeteistkümne-aastaselt kaheksateistkümne-aastase advokaadi C. Buonapartega. 15. augustil 1769 sündis neile poeg Napoleon, kellest pärast sai kõikide aegade suurim sõjamees ja geniaalseim valitseja. Juba lapsena maalis ta ainult sõdureid ning mängis meelsamini oma puust mõõga ning trumliga. Koolipoisina vahetas ta sageli oma saia sõduri leivatüki vastu, et harjuda sõduri toiduga, ning seisis tundide kaupa vihma käes, et end karastada. Jonnakale Napoleonile oli see suureks õnneks, et ema kasvatas teda armastava valjusega.

„Tav“

Tartu Alumiiniumi Tabrik

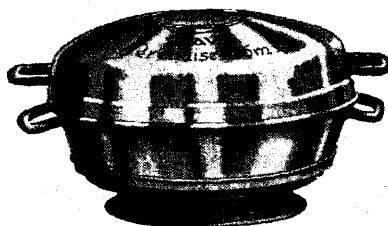
Praktiline perenaine

ostab ainult alumiinium-
nõusid märgiga „Tav“

Küpsetamisvorm

„Perenaise rõõm“

Oma kolmeteistkümnest lapsest armastas ema kõige rohkem Napoleoni. Kümneaastaselt astus Napoleon kadetikooli. Seal sai aga väike Napoleon, nagu teda ema nimetas, pilkeid ja naeru kannatada oma korsika kõneviisi ja eriti vaesuse pärast.

Sellest vaimust, millises ema teda kasvatas, annab selge pildi järgmine lugu. Kord oli vali õpetaja teda tühise üksimuse pärast karistanud sellega, et ta sel päeval põlvili olles pidi sööma. „Söön seistes,” kostis Napoleon. „Meie perekonnas põlvitatakse ainult Jumala ees.” Kui aga õpetaja teda sundis põlvitama, minestas poisike, ise tasa pomisedes: „Eks ole, emake, ainult Jumala ees, ainult Jumala ees!” Kadetikoolis kaotati aga sellest ajast peale niisugune nühtluseviis.

5. aprillil 1784 kirjutas Napoleon koolist isale kirja: „Kui teie ei või mulle niipalju raha saata, et ma koolis väärilt võiksin esineda, siis laske mind koju tagasi sõita, ja õige ruttu. Ei suuda enam kannatada, et elan siin kui kerjus ja pean nägema, kuidas häbematud kaasõpilased, kes on rikkad, pilkavad mind. Kas pean edasi kannatama nende pilget ja naeru? Ei, isa, ei. Kui teie minu seisukorda parandada ei suuda, siis kutsuge mind koju tagasi, et võiksin õppida käsitööd. Asetage mind omasuguste keskele, ja teie veendute pea, et olen üks esimestest. Sellest kirjast näete mu meeleheitlikku seisukorda.” See isale määratud kiri sattus aga ema kätte. Ning ema vastus on järgmine:

„Sain sinu kirja, mu poeg. Kui ma mitte su käekirja ei tunneks, ei suudaks ma uskuda, et sina niiviisi võid kirjutada. Sina oled kõigist mu lastest see, keda armastan kõige rohkem, ent kui saadad veel ühe säärase kirja, on meie vahel

kõik lõpetatud. Kes andis sulle õiguse niiviisi isale kirjutada? Täna Jumalat, et isa ei olnud kodus, muidu oleks ta sinna sõitnud sind karistama. Ma ei näita isale su kirja, sest loodan, et sa isegi kahjatsed niisugust kirja. Mis puutub su viletsasse seisukorda, siis on sul muidugi õigus meile sellest jutustada, kuid ole sealjuures veendunud, et ainult äärmine vajadus keelas meid sind aidata. Napoleon, loodan et su käitumine tulevikus on tagasihoidlikum, ja et sa mind enam iialgi ei sunni sel viisil sinuga kõnelema.”

F. Straussi firma 10-aastane

Tuntud Tallinna speditioonifirma F. Strauss ja Ko. pühitses 1. juulil oma 10-aastase kestvuse juubelit.

Mainitud firma omanik Friedrich Strauss sündis 1883. a. Helme vallas (Tõrva läheduses), kus tema isa omas väikese nahavabriku. Koolihariduse sai F. Strauss Tartu realkoolis, millise lõpetamise järele ta teenis kuulsas Nevski Niidi-Manufaktuuris Peterburis. Pärastpoole ta siirdus Moskvasse, kus töötas 8 aastat Gerhard Hey firmas ja siis a.-s. Nordiska Kompaniet kontoris.

Saabus Tallinna 1922. a., jatkas vahetpidamata oma tegevust ekspeditiooni alal; 1. juulil 1925. a. avas iseseisva firma.

Tänu põhjalikule asjatundmisele on F. Strauss loonud suure klientuuri.

Firma F. Strauss ja Ko. mängib meil ekspordis silmapaistvat osa.

Ostke meilt

*odavaid naiste ja
meeste vihmakuubi
ja muid riidekaupu*

**ASU PÕHJA-
ESPLANAADIL 39**

Tel. 27-492, 28-223

PETIS

„Tahan kindlaid teateid,” oigas Ivar, „iga hinna eest.”

„Ja siis?”

„Siis?” Ivar vaatas kartustärataval ilmel kaugusse: „Siis tapan mehe, kes rõõvis mult mu naise armastuse.”

Elegantne jurist naeratas: „Võta sel puhul mind endale kaitsjaks. Ärritatud meeleolus tapmised on just minu eriala.”

Ivar kargas üles: „Kuule, Hans, sa ei ole mitte ükski mu kaitsja, vaid ka mu sõber. Mulle ei meeldi, et sa püüad naeruvääristada mu ärritust.”

Ka Hans tõusis üles: „Kuule, Ivar, sa ei ole mitte ükski minu abitarvitaja, vaid ka mu sõber. See ei sobi sugugi, et haritud inimene nagu sina, kes on ehteks teadusele, nii kõneleb nagu jõobnud kaklēja.”

Ivar vajus kokku: „Teaduse ehe? Seda ma praegu enam ei ole. Ma olen praegusel hetkel ainult armastav mees, kelle õnne hädaoht ähvardab ja kes püüab endale hankida kindlaid teadmisi.”

„Mis sa arvad sellest,” küsis Hans, „kui esitaksid mind oma abikaasale? Teie elate juba kaks nädalat siin ja sina oleksid pidanud meid juba ammu tutvustama. Ja...”

„Sa tead ju,” katkestas teda Ivar, „et meie korter vastuvõttudeks ei ole veel korras...”

„See ei ole sugugi tähtis, kui nii head sõbrad ollakse kui meie kahekesi,” laitis Hans, „kuid sedapuhku ei ole sugugi tähtis mu õigustatud etteheide. Sooviksin kõnelda su naisega, et näha, milles asi seisab.”

„Täna,” ütles Ivar, „ei kõhkle sugugi su osavuses väikeste osavate küsimuste kaudu tõtt teada saada. Kuid tean ühtlasi, et sul oleks piinlik mulle seda tõde ütelda. Sellepärast just on tore, et sa teda ei tunne. Nii siis ütle mulle, mida kavatsed?”

Hans vaatles oma sõbra kahvatut nägu ning kirus endamisi tundmatut, kes valmistab südamevalu sellisele heale inimesele.

„Minu otsus on kindel,” ütles ta, „lasen salapolitseinikul valvata sinu abikaasat ja...”

„Minu naist valvata? Seda ma ei luba!” hüüdis Ivar.

Hans taipas. Ivar armastas oma naist ning andestab talle kõik. Ainult seda tundmatut kolmandat tahab ta kahjutüks teha.

„Sinu abikaasale,” rahustas ta, „ei tule sellest halba. Peame aga püüdma teada saada, kes see südametu petis on.”

Ivar surus tal vaikides kätt ning lahkus. Hans aga helistas eradetektiivbüroosse ning palus endale tarvilikke teateid muretseda. Siis võttis ta palitu ning kübara ja tõttas väikesesse kohvikusse, kus teda juba ta sõbratar ootas.

„Karin,” ütles ta õrnalt, „andesta, et hilinesin, kuid üks noorpõlvesõber külastas mind tähtsa asja pärast.”

„Tähtis asi?” naeratas Karin, „vististi oli jutt rahast?”

„Seekord just mitte. Külastaja oli armukade abielumees...”

„On siis niisuguseid abielumehi ka olemas?”

„Muidugi on. Kui ma sinuga kord abiellun...”

Turistid-Eestlased!

KOHVIK-RESTORAN

**„MUSTA KARHU“
MUST KARU**

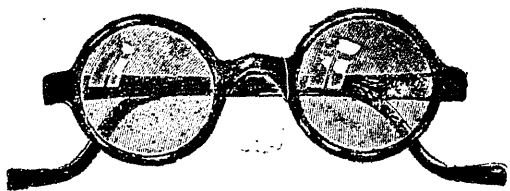
HELSINGIS, Keskuskatu 7.
(150 sammu jaamast, otsetee Aleksandrit
mööda sadamast)

annab Teile parima pildi Soome restoranisf. Rahvusrõivais teenijaskond. Rahvuslikku muusikat ja laulu. (Publik laulab orkestri saatel) Peen ja maitsekas lokaal.

Odavad hinnad. Lahti kella 7—24.

Riidehoid maksuta.

Teenimistasu 10% sisaldub arve üldsummasse.

HINNAVÄÄRSEIMALT
OSTATE OMA

PRILLE

JA MUID OPTI-
KATARBEID
OPTIKAÄRIST

A. SCHIEFNER

TALLINN, RAEKOJAPLATS 12

Karin aga vastas tõsiselt: „Hans, ära unusta meie lepingut!”

„Muidugi, Karin. Töötasin sulle, et ei püüa iialgi teada saada, kes sa oled, kuid see ei takista ju mind sinuga abiellumast.”

„Ei, Hans. Kui meie tutvusime näokattepeol, töötasid mulle, et ma iialgi ei tarvitse endast kõnelda. Nii siis ära mõtle iialgi abiellumisele. Kas sa ei arva, et aeg on juba minna...” Ta tõusis toolilt: „Muidugi, armsam, läheme!”

Juba kolmandal päeval saabus Hansu nimele kiri eradetektiiv-büroolt: „Meie vaev ei olnud asjata,” nii seisis seal. On kindel, et madam R. omab sõbra, kellega tal on igapäev kohtamine just sel ajal, kui tema mees töötab kontoris.”

Hans langetas kirja. „Vaene sõber,” mõtles ta, „ei saa varjata sinu eest seda kurba tõsiasja.”

Ta luges edasi: „Madam R. sõber, kelle nime teile võime teatada võib-olla juba homme, on elegantne, kuid brutaalse välimusega mees. Ühe müüjanna sõnade järele on ta vastutustundeta naistekütt, kellel juba lugematud armuseiklused seljataga.”

„Muidugi,” mõtles Hans, „just niisuguse kergemeelse, alatu mehe pidi vaene naine ka leidma. Mis tähendab see sellele petisele, kui tal on südametunnistusel üks purunenud abielu rohkem...”

Vihaselt käänas ta järgmise lehekülje: „Nad kohtavad igapäev väikeses kohvikus Viktoria tänaval. Sealt näid sõidavad ära autos.”

Kriitvalge näoga kargas Hans üles: kohvik Viktoria tänaval. Ei ole kahtlust — Karin on Ivari abikaasa... ning tema, Hans, ise on „see vilets petis”.

Kulus kaua aega, enne kui ta jõudis end koguda. Siis sammus ta kohviku poole: „Armsam,” ütles ta kurvalt, „peame lahkuma.”

„Lahkuma?” kordas naine kohkunult, „miks?”

„Tahtsime ju tundmatuks jääda. Nüüd aga sain mingisuguseid teateid.”

„Minu kohta?” küsis Karin väriseval häälel.

„Ei,” naeratas mees kurvalt, „enda kohta.”

Ta vaatas kurvalt naisele järele, kui see kohvikust lahkus. Siis helistas ta Ivarile: „Võin sulle usaldatavast allikast saadud andmete järele kinnitada, et sinu naisel ei ole ühtegi armukest.”

„Kas tõesti? hõiskas Ivar.

„Jah, see on täitsa kindel. Ja see on ka hea, et see nii on, sest oleks ikkagi raske olnud süüdistust tõsta mehe vastu, et ta on armunud imeilusasse naisesse...”

MOODSAIMAD

MEESTE RÕIVASTUSTARBED

ELEGANTSSED UUDISED

ERIALA: SÄRGID JA KAELASIDEMED

O/Y **CAP** A/B

HELSINGIS, PÕHJA ESPLANAADIL 27

Mälestusi Sveaborgi (Suomenlinna)

mässust aastal 1906.

Enne kui kindluse mässust sõna võtta, pean lugejaid tutvustama selle „Põhja-Gibraltari“ ajalooa. Noor Helsingi linn, mis Rootsi kuninga Gustav Vaasa poolt 1550. aastal asutati ja alguses 5 km kaugusel praegusest linnast — Vanda jõe kaldale — ehitati, ei püsinud seal kaua ja juba kuninganna Kristiine käsuga viiakse 1639. aastal üle sinna, kus ta praegu seisab. Helsingi kui mere-linn vajab kaitset mere poolt, sest käisid ja Peeter Suure sõjakad väed linna mitu korda tülitamas (1713. a.). 1746. aastal andis kuningas käsu admiral krahv August Ehrensvärdile kindluse ehitamist alata. Kindluse alla võeti saared: Langern, Vester-Svarte, Lilla-Svarte, Stura Vester-Svarte, Vargen Longern, Skotland, Kungsholm ja Sandham. Need saared on enamjagu üksteisega ühenduses ja nagu loodud kindluseks.

Kindlusetöö algas palju hiljem, nagu seda kindluse väraval asuvalt tahvlilt loeme: „Kuningas Frederiku käsul pandi esimene kivi aastal 1748“. Teisel tahvil on pealkiri: „Kuningas Gustav pani... aastal viimase kivi. Endistest Hundi saartest sai kindlus Sveaborg. Järeletulijad, seiske siin kindlalt ja ärge lootke võõra abi peale“. — Kui suur vajadus kindlusest oli, näeme sellest, et juba 1788. a., kui kindlusetööd alles pooleli olid, vene laevastik uuesti ilmub, kuid kolm aastat asjata vaeva näeb. Kindlus jääb võitmatuks. Mere poolt oli nüüd kindlus küll müüridega kaitstud, kuid maa (Helsingi) poolt kaitsmata. Siis nõudis admiral Ehrensvärd tööde jätkamiseks uut krediiti, mida aga temale keelduti andmast, teda süüdistati isegi raiskamises. Admiral oli sunnitud tööd pooleli jätma. Ta lahkus Sveaborgist ja suri 4. okt. 1772 Virma kihelkonnas, Saristes. Sealt toodi ta põrm suurte auavaldustega esiteks Turusse ja sealt hiljem Sveaborgi, kus ta praegu puhkab Vargeni saarel. Peab tähendama, et ka sel ajal, kui venelased siin peremehed olid, iga aasta 17. juunil kindluse ehitaja admiral Ehrensvärdi kalmul jumalateenistust peeti ja sellest osa võttis ka Soome kirikuõpetaja.

Võiks veel palju selle „Põhja-Gibraltari“ kindluse ajalooast pajatada, kuid jä-

tan selle ruumipuudusel teiseks korraks ja asun teemale „Sveaborgi mäss aastal 1906“.

Nagu vist lugejad mäletavad, langes kindlus ühes Soomemaaga 1808. aastal venelaste kätte. Kui 1905. aastal Eestis rahutused tekkisid ja karistussalgad siin oma karmi kätt laotasid — ei jäänud ka Soomes see teadmatuks ja õhk oli püssirohutu täis, mis iga silmapilk võis põlema plahvatada. Ka kindlus oli ärevuses, kuid valve, mida kõvendati, ei lasknud revolutsionääridel päid tõsta ja kõik läks vanamoodi.

Kevadel 1906, kui garnisonis vastavat varustust välja jagati, tõstsid kahurvälased nurinat saabaste kohta. Ka varem oli samasugust varustust välja antud, kuid nurinat ei tõstetud, see oli nii siis ainult otsitud põhjus, nagu ka pärast selgus.

15. mail algas laagriaeg. Pool kindluse jalaväest viidi laagrisse 1/2 tundi Helsingist sõita laevaga, kuna teine pool kindluse teistel saartel vahiteenistust pidama jäi. Vahetati pataljonid 15. juulil. Just enne vahetamist tõusis miinipataljonis nurin ja karistuseks võeti laagriülema, polkovnik Rajevski, käsul miinipataljoni sõduritel sõjariistad ära.

Polkovnik Rajevski oli kindluse jalaväe-rügemendi ülem, kuna nende ridade kirjutaja rügemendi adjutandiks oli. Sellega oli esimene säde püssirohutünni satunud, kuid plahvatus tuli hiljem.

Kasutades aega, kus pataljonid just vahetamisel ja kus kahurvägi ka üheks päevaks kindluse vahikohuseid täitis, tek-

Keemiatööstus

Th. Tiilmann

Tallinnas,

Tulika 11, tel. 431-52

kis viimaste seas rahutus. Oli kella 10 paiku õhtul. Kuuldes oma korterisse püssilaskmist ja hurraa-hüüdeid, tegin korralduse, et saartevaheline sild valve alla võetaks. Kella ühe paiku öösel, kui laskmine juba vaikis, käisin isiklikult peavahis, seal ümbruses lamas mitu surnud mässajat. Ka meie pool oli kaotusi, kuid vähem. Nii oli tõsi taga ja ärevusega jääme ootama järgmist päeva.

Ka mässajad ei uinunud; juba päikese tõusuga algas uuesti laskmine ja nõuti kindluse allaandmist. Põnevus läks seda suuremaks, et meie ei teadnud, mis sünnib teistel saartel, kus minu 2. pat. laagris seisis ja kus ka osa kahurväelasi ja miinipataljon asusid. Ka mereväelased Helsingis olid mässuliseks muutunud ja punase lipu üles tõmmanud. Leitn. Nimrot, kes neid takistama ruttas, lasti maha. Nii möödus kaks päeva, kus mõlemalt poolt tuld anti. Meie, jalaväelaste, kindluse komandandi ja staabi seisukord oli võrdlemisi raske, sest võisime endid kaitsta ainult püssitulega, kuna puudusid kahurid ja kaitsemüürid, mis nimelt mere poole ehitatud, kuna vastasel poolel kõik see oli olemas. Kolmandal päeval, kus mässajatel leib otsa lõppes, saadeti parlamentöörid komandandi juurde. Komandant — kindral Laiming — kiskus neil pagunid maha ja lubas kõik, kes veel niisuguse häbemata ettepanekuga julgeksid ilmuda, ilma kohtuta maha lasta. Kolmanda päeva õhtupoolikul tuli meile appi soomuslaev „Slava” (puhkab praegu meie meres). Pean tähendama, et mässajate kätte sattusid ka kindluse laevad ja ühel nendest, puksiirilaev „Võstrelil”, sõitis mässajate delegatsioon leitnant Kohanski ja Emeljanoviga „Slavale” vastu, et komandöri eksiteele viia ja näidata vale saari, kus just meie, tähendab ustavaks jäänud väeosad, asusime — ja

HOTELL
HEIMO
HELSINGIS
HALLITUSKATU 15. TELEF. 20-542.
(oma keskus).
MINUTI TEE JAAMAST.
TOAD ALATES 20 SOOME
MARGAST PÄEVAS

et „Slava” siis sinna tule avaks, nagu oleksid seal mässajad. Õnneks ei läinud see kavalus neil korda, ja juba kella 4 paiku p.l. avas „Slava” tule kindluse peale, sundides mõne paugu järel mässajaid „punase lipu”, mis kindluse „standarti” asemele üles oli tõmmatud, maha võtma ja selle asemele valge lipu kui allaandmise märgi lehvima panema.

Algus massiline põgenemine paatidel saarelt. Mässajad püüdsid Helsingi randa pääseda, kuid paljud nendest langesid kuulide ohvriks merel, teised jälle sattusid kütipolkude kätte, kes ranna oma alla võtsid ja meile appi ruttasid. Pääsis siiski peategelane ja asja algataja — kindluse kahurväe st. kapt. Zion. Zion oli see, kes 10.a. teenides kindluses mässu ettevalmistusetöid tegi ja ka teisi endale abiks valis — nagu ülalpool tähendatud leitn. Emeljanovi ja Kohanski. Kurvalt lõppes mäss: peale 500 mehe anti väljakohtu alla ja nendest ligemale 50 lasti maha.

Saarel, kus praegu Soome lennuvägi asub — „Sandhamil” (Vene ajal Laagri-saar) — on nende mässajate hauad merel kaldal liivas, Pean tähendama, et

A-S. PÄRNU KREDIIT PANK

Pärnus, Rüütli tän. 30.

Asut. 1913. a.

TELEFONID 23 ja 45

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Ostab ja müüb välisvaluutat.

Soome punased mässust osa võtsid ja et paljud nendest siin surma said. Nägin ise neid surnukehasid, mida kümnete kaupa lootsikutest leidsime.

Zion põgenes Inglismaale, seal oma tööd jätkates, ja 1917. a., kui algas revolutsioon Venes, tuli uuesti tagasi Sveaborgi. Kerenski andis temale tagasi kindluses vana koha; ülendas alampolkovnikuks, andes talle palju eesõigustusi. Kuhu jäi tema peale vene vägede lahkumist Soomest, ei mäleta, kuid arvan, et see tark, kaval ümberristitud juut praegugi veel elab ja kes teab kelle nime all Venemaal töötab. Pean veel juurde lisama, et Zioni abikaasa oli eestlane — kellegi kirikuõpetaja tütar Tallinna ümbrusest. Elas meheta, kui see Inglismaal oli paos. Soomes, Helsingis, väikese lapsega.

Kindluse mässu tunnistajaks oli minu kaasvõitleja kolonel K. Parts, kes sel ajal kindluse rügemendis vabatahtlikuna teenis. Peab tähendama veel, et Jaapani sõjast osavõtjad, kes Port-Arturis selle langemise ajal teenisid, koledamaks nimetasid Sveaborgi tuld, kui seda oli Port-Arturi oma, kus laskjad kaugel ja laskmine harvem. Kuna aga Sveaborgis mässajad kuulisid ei hoidnud ja tuli täiesti põrgulikuks muutus.

Peale mässu mahasurumist olid paljudel hoonetel suured augud sees ja seinad purustatud. Kui veel püssirohukelder saarel nr. 6 õhku lendas, oli värisemine nii suur, et Helsingis paljudel majadel aknad purunesid ja väike laps õhusurumisel ühest aknast välja visati.

A. Simon.

Balalaika

Lugu juhtus kuskil kaugemas Siberi vanglas. Petrogradist saabus sinna komisjon, kelle ülesandeks oli vanglat revideerida. Komisjoni liikmed kõnelesid ka vangidega ning esitasid neile mitmesuguseid küsimusi. Kõigi küsimuste peale said nad rahuldavad vastused, ainult küsimusele: kas vangid ka vangla laule laulda mõistavad, said nad meestelt vastuseks: ei ole sündinud lauljaks ega oska keegi laulda. Viimaks astusid revidendid ka ühte kambrisse, kus istus kaheksateist meest. Vanglaülem esitas neile küsimuse: „Noh, poisid, kuidas on lugu lauludega?” Algul ei saanud ta mingit vastust, kuid hetk hiljem vastas üks vang: „Meie, teie kõrgeausus, oleme röövlinnud, meie ei laula isegi vabaduses, vaid tormame kallale.” See vastus oli ka õige, sest neil kaheksateistkümmel mehel oli kokku 269 tapmist hingel. Revidendid tahtsid juba lahkuda, kui vangide seast keegi patriarhi välimusega, umbes 80-aastane, kolmeteistkümmel tapmise eest karistatud vanamees ette astus ning ütles: „Kljutškov kiitles alles hiljuti, et oskab laulda ja isegi balalaikat mängida.” Võis märgata, et vanamees kuulub vangla aadli hulka ning räägib ka teiste vangide nimel. Hiljem selgus, et Kljutškovi sõbrad tahtsid teda sisse vedada, arvates, et tema laulda ei mõista ning saab ülemu-

selt karistada. „Astu lähemale, sõber Kljutškov,” ütles vanglaülem, „oled tubli poiss, tule, sõber!”

Aeglasel sammul lähenes Kljutškov, raskelt raudu kõlistades. Revidendid vaatlesid teda imestusega: see oli umbes kolmekümnekuue-aastane, tugeva kehachitusega mees, kel valkjas-pruunid juuksed ning imelikud vesised silmad.

„Valetavad, teie kõrgeausus,” ütles Kljutškov, „omal ajal, kui töötasin vabrikus, ka siis kui olin juba põhja langenud, harrastasin laulu, kuid sellest on möödunud juba nii palju aega.”

„Kuid nüüd?” küsis vanglaülem. „Miks salgaksin pattu, võin küll laulda.” Teised vangid vahetasid tähendusrikkaid pilke. Revident aga seletas Kljutškovile, et teda keegi ei karista, vaid ümberpöördukt võib teda laulu eest oodata ainult tasu.

„Millal võite meile laulda?” küsisid revidendid.

„Vaadake, teie kõrgeausus, ei või laulda niisamuti, võin laulda ainult balalaika saatel.”

„Kes teid siis saadab balalaikal?” küsiti.

„Ma ise loomulikult, oskan küll mängida balalaikat,” kostis Kljutškov iseteadvalt.

„Suurepärane, millal siis kavatsete laulda?” küsisid komisjoni liikmed.

Nad lootsid sellest vaheldust oma igaval ametireisul.

„Millal aga soovite,” kostis vang.

„Hea küll, kutsume sind kantseleisse, kui soovime su laulu kuulda.”

Väljudes vangide juurest küsis üks komisjoni liige: „Mis põhjusel tarvitab Kljutškov tasuta valitsuse pansioni.”

„Vanasarvik ise seda teab,” kostis vanglaülem, „ta on imelik mees, tunnen kõiki vanglaelanikke, kuid temast ei saa ma siiski aru. Ta on tasane ning healoomuline vang, ei sega ennast millegi asja vahele ning peaasjalikult vaikib. Inimene, kes suudab vaikida, on ka teistest suurem. Meil just palju ei räägita, kuid vaikimise suhtes on Kljutškov meister.”

„Miks ta siis siin on?” küsis keegi.

„Tema lugu on imelik,” vastas ülem.

„Kuskil Jaroslavi lähedal tungis ta ühte tallu, tappis peigmehe ja pruudi ning andis siis enda ise üles.”

See oli kõik, mis Kljutškovist teati.

Nüüd oli siis tarvis leida kuskilt balalaika. Üks vangivaht saadeti küllasse balalaikat otsima. Tagasi tulles tõi ta kaasa vana, halvasti hoitud balalaika ning

UUDISEID!

Siidi- ja villaseid riideid, sametit, puuvilla- ja kardinaariet, siidpesu, siidkaelarätte, siidisalle, tülli, loori, valmiskardinaid, vooditekke, sukki, kindaid j. n. e.

*Meeldivaks kingituseks soovitab
odava hinnaga*

IDAMAA SIIDI- JA RIIDEKAUBA ÄRI

CITY KAUPPAKUJA 13-14

(jaama juures)

Telef. 27-796.

Hotell

Cosmopolite

KALEVANKATU (Kalevi tän.) 3.

Tel. 25-847.

Soovitab ilusaid tube
mõõdukate hindadega.

Sealsamas restoran ja söögisaal.

mõned keeled, mis tal kuidagi oli õnnestunud leida.

Nüüd saadeti vangivaht Kljutškovi tooma.

Raskelt, ükskõikselt, kõlistades kette, astus Kljutškov sisse, kuid nähes balalaikat sirutas ta end sirgeks, ning hele puna värvis ta nägu.

„Kljutškov, siin on balalaika, ta toodi külast, laula siis meile!”

„Tohin ma ta endale jätta?” küsis Kljutškov ihaldavalt.

Keegi härradest võttis balalaika ning ulatas temale.

Kljutškov võttis ta ettevaatlikult, nagu kartes, et ta puruneb, silitas teda õrnalt ning ütles: „Laulaksin küll, kuid sellest on möödunud kümme aastat, kui viimast korda laulsin. Paluksin endale harjutamiseks kolm päeva. Teie, kõrgeausus, saavad minuga rahul olema.”

Kuna komisjonil kulus vanglas töötamiseks veel vähemalt neli päeva, andis vanglaülem, teades, et härrad meelsasti kuuleksid Kljutškovi mängu ja laulu, luba jätta balalaika endale harjutamiseks.

„Mul oleks veel üks palve,” sõnas Kljutškov, „ma kardan nimelt oma kaasvangide pilget ja seda, et nad kuritahtlikult võiksid balalaikat rikkuda. Lubage mind jääda üksikkongi.”

„Kuid kõik üksikkongid on täis,” kostis vanglaülem.

„Ehk on pimekamber vaba,” tähendas Kljutškov elavalt.

„Missugune narr,” ütles vanglaülem, „ei ole varem seda kuulnud. Esimest korda elus näen inimest, kes ise palub ennast paigutada pimedasse kongi. Miks peaksin sind asetama pimedasse kongi, seal ei ole ju ruumi istumisekski, ja sul jääb ka igavaks terve kolm pikka päeva pimedas olla.”

„Mul on mugavam püsti seistes mängida, ja mis igavusse puutub, siis ei ole ma ju ükski, sest mul on ju balalaika.”

Härrad naersid. Vanglaülem aga ütles: „Sa oled naljamees, kuid sündigu sinu tahtmine, panen sind kolmeks ööks-päevaks pimedasse kongi ühes balalaikaga. Täna on neljapäev. Pühapäeval peale kirikut toome su päevalgele, ning siis mängid meile.”

Seda öeldes andis ta käega märku, ning Kljutškov viidi ära.

Päeval olid komisjoni liikmed kibedasti ametis vangla arveraamatute ja muude vanglale kuuluva varanduste revideerimisega. Kuid õhtul istusid nad koos ja arutasid omavahel kõiksugu küsimusi. Oodati pühapäeva, mil kuulda saaks Kljutškovi mängu. Mõned arvasid, et Kljutškov üldse ei oska mängida ning oli ainult teiste vangidega kokku rääkinud, et neid ninapidi vedada. Vanglaülem aga ütles, et kui asi tõesti nii on, siis laseb ta Kljutškovile anda sada kepihoopi. Komisjoni liikmed aga arvasid, et vanglaülemal ei ole õigust karistada vangi, kuna nuhtlusseadustikus ei leidu niisuguse eksimuse eest vastavat paragrahvi. Kuid kui laulu ei tule, siis peab vanglaülem neid viinaga lohutama.

Päevad kadusid kiiresti. Pühapäevase jumalateenistuse järel kogunesid kõik kantselei kõrval asetsevasse suurde saali, kuhu ka Kljutškov toodi.

Kui Kljutškov sisse astus, pimestas teda esimesel silmapilgul ere valgus, sest oli ta ju ometi kolm ööd-päeva pimedas veetnud.

Ta näis nüüd, ja seda panid kõik tähele, sootuks teise inimesena.

Kõiki valdas ärevus. Peale kuue komisjoniliikme, vanglaülema abikaasaga, arsti ja mõne inseneri, olid ilmunud ka kohapealsed n. n. haritlased, umbes kakskümmend inimest.

Naiste käekotte,
reisikohvreid ja
muud peennaha
kaupa ostate
odavate hindadega

HELSINGIS
KALEVANKATU 3

Soome vanim

meeste rõivastuse äri

HERRAINVAATEHTIMO

HELSINGI

PÕHJA ESPLANAADIL 21

Kapella vastas. Tel. 28129

Kljutškov astus läbi saali väikese laua juurde, kummardas ja küsis: „Lubate, et algan?” Talle noogutati nõusolekutäheks peaga.

Siis võttis Kljutškov mõned akordid ning algas tasase tenorihäälega. Alguses oli ta laul ebakindel, kuid peagi sai ta endast võidu, ja kui ta algas Siberi vangide üldtuntud laulu, oli temas märgata suurt muudatust: ta hääli oli võimas ja kõlav. Ja kui ta lõpuks veel laulis „Kodukohast”, millest kajas puhas tunne ja ääretu igatsus, muutusid braavo-hüüded, käteplaksutamine ja jalgade trampimine väikesekujuliseks maavarisemiseks.

„Seda peaks kogu konservatoorium kuulama, siis õpiksid nad hääldama,” sõnas kuulus mäeinsener Sch.”

„Hääldamine on tühine asi,” hüüdis teine insener P. „Trojanovski on kõhn Kljutškovi kõrval.”

„Hea, väga hea, mängi üks tükk ilma laulmiseta!”

Ja tõesti, Kljutškovi mäng ja tema võrratu tehnika võlus kõiki ning äratas üldist imestust. Mänguriist, mis tal kasutada oli, ei olnud isegi õige balalaika, vaid balalaika aseaine, kuid Kljutš-

kovi käes helises ta nagu mõne vana itaalia meistri käest tulnud mänguriist.

Kui eelpool nimetatud Trojanovskit (balalaikasolist Andrejevi orkestris) nimetatakse balalaika Sarasateks, siis on Kljutškov küll balalaika Paganini, sest nii võimas oli tema esinemine ja nii hiilgav tema tehnika.

Hoolimata kiiduavaldustest jatkas Kljutškov mängu. Nii kuulajad kui ka Kljutškov ise kaotasid aja ja paiga mõiste. Tema oli Jumalast loodud meister, kes valitses oma mängu kaudu kõikide tundmusi. Ta manas nendele oma mänguga ettekujutuse igavikust, ta mängis nende tunnetega, segas nende mõttekäiku ja pigistas oma kuulajail silmist pisarad, nii nagu janunev inimene pigistab sidrunist mahla. Enne kui keegi tähele pani, oli õhtu kätte jõudnud. Päike loojenes juba, kui Kljutškov lõpetas laulmise ja mängimise. Kuulus insener Sch. nuttis nagu laps, teine insener laskis pisarail vabalt voolata habemesse ning pomises: „Tühja ka, mis hääldamisse puutub, siis on Trojanovskil veel palju õppida. Mis tähendab hääldamine võrreldes selle jumaliku tehnikaga.” Kui ettekanne oli lõppenud, ründasid kõik vanglaülemat. „Kuulge,” hüüdis insener Sch., „nagu teate, sõidan sel nädalal Petrogradi. Teie tunnete mind, annan ausõna seepeale, et Kljutškov enam kauaks ei jää vanglasse. Palun andke talle üksikkamber, kus ta laulu ja mängu saab harjutada niipalju kui tahab. Armuandmise eest hoolitsen ma kahe nädala jooksul, ja siis konservatooriumi.”

Naisete moodsa
riidekauba ladu
O.U.
AITTA
KLUUVIKATU 4
Tel. 25766

„Ka mina,” hüüdis teine insener, „sõidan Petrogradi, küll meie kahekesi juba ta vabaks saame. Andke talle üks kamber ja harjutagu seal balalaikat. Mina saadan järgmisest linnast talle uue balalaika, nii et ta mängida saab heal mänguriistal.”

„Ja mina...” hüüdis keegi proua.

Ning vaesele vanglaülemale ei antud enne rahu, kui ta oli lubanud täita kõik nõudmised ja annud oma sõna, et Kljutškov paigutatakse üksikkambrisse, vabastatakse raudadest ning vanglarüüst ja võib vabalt kogu aeg end pühendada muusikale, seni kui Petrogradist saabub tema vabastamise määrus.

Kuid enne, kui see määrus Petrogradist jõudis kohale, puhkes revolutsioon, järgnes mäss, ja Kljutškov ühes teistega mobiliseeriti valgesse väkke, kuhu ta oma sõbra balalaikaga kadus, muutudes tundmatuks ja teadmatuks molekuliks.

APPI!

Reisijutuke Ameerikast

Nelli oli telegraafiametnik ning tundis ennast kõige paremini istudes oma morseaparaadi juures. Et ta pidi ametiasjus minema matkale, see ei meeldinud talle sugugi.

Ehmatusega nägi ta, et vagunis istus ainult üks härra. Kui ta viimaks ometi leidis vaguni, kus istus üksik üks vanadane naine, jäi ta üsna rahule.

Vanal naisel ei olnud just eriliseltsaldustaratav näoilme, ja rätik, mis varjas

ta nägu täiesti, oli ka väga räpane. Kuid siiski oli see ikka parem kui sõita üksik mõne võõra härraga, mõtles Nelli ning istus vana daami vastu.

Kui ta juhuslikult üles vaatas, tabas teda pilk, mis pani tal südame hirmu pärast seisma. Tahtmatult otsis ta häda pidurit. Kuid seal haaras „naine” raudse tugevusega tal käest kinni. „Jäta see!” sisises ta. Rätik oli kõrvale vajunud. Abitu hirmuga vaatas Nelli vangirüüle, mis rätiku ääre alt nähtavale tuli.

„Olen vangimajast põgenenud,” irvitas põgenik. „Eks ole tore maskitülikond, mis?” Nelli oli nagu halvatud. „Nad olid mulle karistuseks määranud 10 aastat! Kuid üleeile õnnestus mul üht valvurit veristada; kui see kõngeb, puuakse mind üles. Kuid elusalt ei lase ma ennast vangistada!”

Ta oli haavunud, et Nelli sõnagi ei vastanud. „Kas teil siis ühtki sõna ei ole minu vaesekese jaoks?”

Ta haaras Nelli käe ning pigistas seda nii, et Nelli valu pärast karjatas. „Noh näete! Teie keel on täitsa korras. On teil raha?”

Kürestil ulatas Nelli põgenikule kõik mis tal oli väärtuslikku kaasas. „Kas rohkem ei ole?” vandus mees. „Mul oleks himu...” Rong hakkas aeglasemalt liikuma. Nelliil tärkas lootus.

„Asjatu lootus, mu laps!” pilkas roimar, kes aimas Nelli kavatsust. „Istuge vagoni! Muidu...” Ta näitas ähvardavalt läikivat nuga. Istuge minu kõrvale! Selle siin pistap teile ribide vahele, kui ainult teete häält. See on ka lõpuks ükskõik, kas mind puuakse üles teie või ülevaataja tapmise pärast. „Palun, palun, laske mind rongilt maha minna!” palus Nelli. „Et võiksite mind siis üles anda! Peaksin siis segane olema! Pealegi vajan teid. Kui pärale jõuame, peate teeskleva õrna tütart, kes toetaks oma vana emakest ning saadaks teda koju, sel teel loodan pääseda tähelepanu äratamata. Ja mõtelge sellele... Mingit lollust!” Rong peatus.

Peagi liikus rong jälle edasi. Nelli kaotas viimase lootuse. Seal avas keegi ukse ning astus sisse.

Kurjategija 'pomises ühe vandesõna. Kui Nelli rõõmust värises, tundis ta korraga kergelt noapistet seljas. „Ainult üks sõna ja ma löikan teil mõlemal kõri läbi!”

Sisseastuja süvenes peagi oma ajalehesse. Nagu pakuks see talle lohutust ta hädas, tippis Nelli ikka jälle morsemärkidega, joonte ja punktidega, pingi käsitoele sõna: Appi! Appi! Appi!

Viimaks pani härra ajalehe kõrvale ning vaatles noort neitut. Äkki hakkas ta sõrmedega oma põlvedel mängima. Kuna Nelli ikka veel mehaaniliselt jätkas: Appi! Appi! Appi! tarretus tal veri peaaegu, kui ta tähele pani, et vastastuja samasugusel punkti- ja joonemethodil küsis, mis siis on juhtunud. Kaotamata meeolekindlust, telegrafeeris Nelli, missuguses hirmsas seisukorras ta viibis.

Ärge kartke! tippis härra vastuseks. Minestunud peatus Nelli.

„Tahan väljuda Thornleighis; on see järgmine jaam?” küsis härra. Kurjategija jaatas. Nelli nägi ta pilkavat ilmet.

Kui rong peatus, tõusis härra püsti; kuid vaevalt oli ta ukse avanud, kui ta ka juba haaras kurjategija käe, mis nuga hoidis, ning kiskus mehe kaasa niisuguse hooga, et mõlemad kukkusid jaamaesisele. Nelli karjus täiest kõrist: „Appi!”

Kurjategija, keda ta riietus takistas, ei suutnud vastu panna ning vangistati peagi. Ta jõudis aga siiski enne noormeest kergelt haavata. Nelli sidus oma taskurätikuga noormehe haava. Ta tõendab, et arm ta mehe, salapolitseinik Erik Stone käsivarrel on praegu veel nähtav.

»AIPS«

OMANIK
A. J. POLESCHUK

*Suka-, pitsi-, kummipaela
ja trikoopesu vabrik.*

Ladu samas avatud kella 8—17

TALLINN, TONDI TÄN. 27.
Telefon 460-89

Tubakaleht

Kõige rohkem levinud leht maailmas ei ole Pariisi „Petit Journal” ega Londoni „The Evening Times”, ei ka New Yorgi „The Sun” ega kõik meie Eesti Vabariigis ilmuvad ajalehed kokku, vaid tubakaleht.

Kui Kolumbus, Cortez ja Pizarro maandusid Ameerika mandril, tõi tuul neile Uuest Maailmast esimese magusa tubakalõhna ninna. Idamaal on sajad seltsid uimastavaid, joovastavaid ja ennast ärašalgamisele ning unustamisele viivaid vahendeid, mis inimese asetavad väljapoole igasugust aega ja piiri, tehes ta ajutiselt maailma härraks ja valitsejaks, nii kuulus ka tubakasuitsetamine idamaalaste juures usuliste toimingute hulka. Tõmmates suitsu läbi pika pillirookepi vajusid preestrid mingisugusesse ebamäärasesse uimastusse, transsi, ning selle suitsu mõju all ootasid nad suure vaimu ilmumist. See oli ohvisuits jumalate altaril, püha müstereium.

Maade avastajad ja suured meresõitjad langesid varsti selle suure „tubakalehe” ohvriks. Sest oma kuid ja aastaid kestvatel reisidel, kus siht oli tihtipeale tundmatu, oli neile mererüütelitele tubakaleht teretulnud virgutaja ja vaimuvalgustaja.

Nende kaudu aga levis tubakas vähehaaval kogu maailmas.

Nikotiini nime sai ta prantslase Jean Nicot järele, kes 16. sajandi keskel oli saadikuks Portugalis. Seal tutvus ta Floriidast toodud imetaimega ja viis selle kodumaale kaasa.

Ta kinkis mõned lehed seda imelist taime, millel oli omapärane, aga väga meeldiv lõhn ja maitse, ja mis pidi olema heaks abinõuks palaviku vastu, lesele kuningannale Katarina Medicile.

Tubakas sai moeasjaks, prantsuse arstid leidsid temas mitmesuguseid imejõude ning soovitasid teda peeneksjahvatatuna ninnatõmbamiseks. Tubakale kui armsale lapsele anti mitmesuguseid nimesid, nagu: „kuninganna taim”, „püha leht”, „kõikide haiguste parandaja” jne. Kogu Prantsusmaa kuningast kerjuseni hakkas tubakat nuusutama, küsimata arstide arvamist. See vihastas Sorbonne'i kõrgesti õppinud arstiteaduskonda, kes hakkas kuningas Ludvig XIII ees samme astuma, et keelataks kõigile, peale arstide ja apteekide, tubakaga kaubitsemine.

Kuid tubakas oli juba jõudnud tungida nii tugevasti rahva verre, et keeld pea unustati.

XVII sajandil, mil suured taudid tegid oma hävitustööd, leiti järsku, et tubakas sisaldab haruldaselt tugevat vastumürki kõigi külgehakkavate haiguste vastu, ning selle tarvitamine piibus, põses ning selle nuusutamine levis kogu Euroopas.

Kuid niisama kiiresti tõusis ka reaktsioon tubaka tarvitamise vastu.

Tolleaegne inglise kuningas (Jakob I) võitles oma kirjutistes pikalt ja laialt tubaka tarvitamise vastu.

Saksas ja Schweitsis keelati tubaka tarvitamine raskete kehaliste karistuste ähvardusel.

Paavst Urban VIII pani kirikuvande alla kõik tubakat suitsetavad preestrid, sest asi läks juba niikaugele, et Itaalias ja Hispaanias preestrid püha messi ajal suitsetasid nagu rehepapid.

Suka ja Trikoo OÜ.

Helsingis

Heikinkatu 16

Telef. 30017

Rikkalikud

tagavarad

sukki ja

trikoo

aluspesu

odavate hindadega.

AKTSIASELTS „EESTISIID“

VABRIKU LAOD:

Viru tän. 5, tel. 447-87	
Viru tän. 14, „ 443-97	
Laadaplats 70	
Tartu — Poe 2, „ 10-17	
Tartu — Aleksandri 6, „ 1-95	
Narva — Peetri plats 1	
Viljandi — Tartu 1-a, „ 30	
Petseri — Turuplats 17, „ 1-19	

Moodsad riided, siidi, villased, puuvilla-
sed, lõim. Müük en gros, **restid** ja
kupongid.

Kuid kõige radikaalsem tubakalehe vastu võitleja oli sultan Murat IV, kes viie aasta jooksul laskis 25000 tubakasuitsetajal pead maha lüüa.

Kõik vastuseismine osutus aga ilma-
aegseks, sest nikotiini võidukäik oli sa-
masugune nagu alkoholil. Arstid soovita-
sid mõlemaid mürke võimalikkude ja või-
matute haudide vastu. Kuid mõlemad
mürgid muutusid meeldivaiks naudingu-
aineiks. Oli nii mehelik, kui mees läks,
ent suits jäi järele.

Ka kohvikud olid tulnud moele vastu,
neis istus meessugu ning arutas poliiti-
lisi küsimusi juues idakohvi ja suitseta-
des läänest pärit püha suitsu. Kõik
XVIII sajandi revolutsioonid said alguse
kohvitubadest ning poliitilistest tubaka-
õhtutest. Valitsused leidsid tubakast oi-
valise sissetuleku ning tegid selle müügi
riigi ainuõiguseks.

Karl XI ajal maksis Soomes ja Rootsis
nael tubakat niisamapalju kui tünder ru-
kist.

Tubakalehte tarvitati Ameerikas sigari
kujul, ja nii ta siirdus sealt ka Eu-
roopasse, kuni õpiti piipu suitsetama.

Kuid tubakapõletamist peeti sobivaks
vaid rahvale, kuna peenem seltskond
nuuskas tubakat toredatest kuld- ja
emailiga ilustatud toosidest. Veel maa-
ilmasõjani oli valitsejatel kombeks kin-
kida oma soosikuile niisuguseid kunstilisi
ja hinnalisi iluasju. Alles 1800. aasta
paiku võitis sigar endale valitseva seis-
koha, kuni Krimmi sõja ajal sellele
ilmus kardetavam võistleja — pabeross-
sigarett.

Meie ajajärk on paberosside ning si-
garettide valitsuseaeg, seda enam, et ka
naised suitsetavad neid niisama avalikult
kui põhjamaa laplas- ja mustlasnaised.

Ameerika Ühendriikides loetakse pa-
berosside suitsetamist aastas 800 ümber
inimese kohta, Saksamaal 600, põhja-
maadel, nagu Rootsis, Soomes ja Eestis,
on arvatavasti nende tarvitamine veelgi
suurem.

Naljapärest mainime lõpuks veel mõ-
ned ajaloolised nimed ühenduses tubaka-
suitsetamisega.

Suured tubakatarvitajad ja selle pool-
dajad olid: Peeter Suur ja Friedrich
Suur, Schiller, Napoleon III, Moltke, Bis-
marck, Bach, Beethoven, Edison. Tuba-
kasuitsetamise vastased aga: Napoleon I
(tarvitas selle asemel aga ohtralt nina-
tubakat), Goethe, Emanuel Kant, Wel-
lington, Henri Ford jne.

Tubakamees.

Lossivaremeis

Sammun lossivaremete sammeldund,
rohtund radu.
Iga kivike pajatab siin ainult kaeblikku
juttu,
aastasajad kõikjal hävitustööd teinud nii
ruttu.
Siin ka raudsed, soomustet rüütiid lan-
gesid, nägid kadu.

2.

Igalpool justkui midagi elaks, heljuks
ja liiguks —
Siin-seal näed esiisade vaimu pimedu-
ses liikmas,
seal aastasadu seisnud puid tormides
kiikmas.
Igalpool justkui midagi elaks, heljuks ja
kiiguks.

3.

Saabub õhtutund: kõikjal hämardub,
pimeneb, tuhmub —
ent vaid varemeis algab siis õine vai-
mudetund.
Vaimu huulilt esiisade julgusest, vapru-
sest jutte siis kuuldu.
Kõikjal vaid pimeneb, tuhmub, sest vare-
meis algab siis vaimudetund.

Arno Seerman.

Olge teadlikud ainete toitevõimes,

mida teile pakutakse iga päev. Nüüdis-aja teadus pakub oma abi sellel alal, millest piltlik näide allpool.

Analüüs dr. Zittovitši laboratooriumis Tallinnas loomaliha, Inglis ja Eesti heeringate toiteväärtusest:

100 gr. Eesti heeringaid sisaldab:

vett	43,0
munavalget	20,0
rasva	21,0
muid aineid	16,0

100 gr. Inglis heeringaid sisaldab:

vett	54,01
rasva	11,87
munavalget	13,12
muid aineid	21,00

100 gr. loomaliha sisaldab:

vett	72,5
munavalget	17,5
rasva	6,5
muid aineid	3,5

Nagu ülaltoodust selgub, sisaldab heeringas kolm korda rohkem rasva ja ligi 25% rohkem munavalget kui seda on heas loomalihas. Nii et heeringas kaugel ees seisab heast loomalihas, mis nüüdisel rahavaesel ajal eriti tähtis on. Pealegi on kalarasvad arstlikult soovitatud mitmete tervisriikete puhul, kuna liha oma vähema toitvuse juures veel muid verele ja üksikuile organitele kahjulikke aineid sisaldab, mis näiteks põhjustab ainetevahetus-häädad: jooksva, luuvalu, neeru-põie- ja teisi selletaolisi haigusi; halvad hambad, mitmesuguseid mürgitusi veres ja mahlades, millest tingitud vistrikud, paised ja teised nahahäired. Seda kõike väldib kala-, eriti heeringatarvitaja, sest just see kala, ja esmajoones Islandi rasvaheeringas annab vähima kulu juures, tunnist võetult nagu ta on, suurima tervis- ja toitlusvõime.

Kui meie heeringa juurde veel mitmesuguseid majapidamisele näiliselt täielikult väärtuse kaotanud aineid kasutame, nagu näiteks linnas õhtueinest järelejäänud tee, maal igalpool saadaval olev läbiaetud rõõsk piim, kui heeringat, isegi kõige soolasemat ja odavamat, nende ainete abil allpool järgneva, ühe meie kuulsaima kulinaari näpunäidete järele valmistada, siis saab sellest suurima kokkuhoiu ja tervislikema toidu juures veel delikaatsem roog, mis alates hurt-

siku rennidelt peenima peolauani peaks ulatuma.

Eeltoodu saavutamiseks soovitame pealinna parima restorani „Du Nordi“ I-se koka Chef Boschevski

HEERINGARETSEPTE.

1. Heeringas sinepikastes koorega.

Leotada heeringas järgmiselt: puhastamata heeringas pädada 6 tundi vees, peale seda puhastada luudest, nahka terveks jättes. Uuesti leotada läbiaetud rõõsas piimas või lahjas teevees 3 tundi. Siis loputada külma veega, nahk maha võtta, tükkideks lõigata, panna vaagnale ja valada üle kastega, milles $\frac{1}{2}$ teelusikatäit valmis sinepit, 3 supilusikatäit koort, 1 teelusikas äädikat segatult.

2. Heeringas delikatesskastes.

Ülalmainitud viisil leotatud heeringas lõigata tükkideks, asetada vaagnale ja valada üle järgmise kastega: $\frac{1}{2}$ teelusik. sinepit, $\frac{1}{2}$ teelusik. suhkrut, 3 supilusik. äädikat, 2 supilusik. provanks- ehk päkliõli segatult.

3. Marineeritud heeringas.

3 heeringat leotada 6 tundi aega ja siis tuleb valmistada keetes marinaat: 1 klaas lahjendatud äädikat, 2 teelusikat suhkrut, 5 tk. lõhnapipart, 5 nelki, 3 loorberilehte. Nüüd võtta heeringas leost, veest kuivaks pühkida, laduda nõusse ja valada üle jahtunud marinaadiga, peale panes võimaluse korral 3 viilu sidrunit.

4. Heeringas praetud koorega.

Leotatud heeringas veest kuivaks pühkida, keerata jahus. Pannil sulatada 1 supilusik. võid, taimevõid või rasva ja sellesse asetada heeringas küpsema; läbi küpsenud heeringas asetada liuale ja valmistada kaste: 1 supilusik. võid, taimevõid või rasva pannil sulatada, sellele lisada 1 teelusik. jahu, 3 supilusik. koort; segu keema lasta minna ja siis üle heeringa valada.

5. Isuheeringas kartuliga.

Keedetud kartul lõigata viiludeks, küpsetada üks sibul, leotatud heeringas samuti tükkideks lõigata. Võtta või või aseainega määratud vorm ja laduda kord kartulit ja kord heeringat, üle riputades iga kord praetud sibulaga. Võtta 4 supilusik. koort ja üks munarebu, segada ja panna ahju küpsema, kuni pruuniks läheb, ja siis lauale pakkuda soojalt.

Rahvaste ajalugu

Prantsuse keelest.

Kui noor prints Zemir päris oma isalt pärsia kuningatrooni, kutsus ta kokku oma kuningriigist kõik teadlased ja pöördus nendele järgmiste sõnadega: „Minu õpetaja Zeb kinnitas mulle, et inimesed sautsid harvem eksituusse, kui nad omaksid kogemusi minevikust. Seepärast ma tahan õppida rahvaste ajalugu ja käsin teid koostada üldise ajaloo, ja nii, et see ei sisaldaks endas vahelejätmissi ning ebatäpsusi.

Õpetatud mehed lubasid täita monarhi soovi ja asusid aega viitmata tööle. Kahekümne aasta pärast nad ilmusid jälle lossi ette ja neile järgnes karavan kaheistkümnest kaamelist, kellest igaüks kandis oma seljal 500 köidet. Akadeemia sekretär langes trooni ette põlvili ja ütles:

„Kuningas, teie riikliku akadeemia liikmeil on au panna teie kõrguse jalge ette maailma ajalugu, mis nad on kirjutanud teie kõrguse käsul. Ta koosneb kuuetuhandest köitest ja sisaldab kõik, mis oli võimalik koguda rahvaste elust ja kuningriikide saatustest. Ainult sissejuhatuse omab sellise raskuse, mida suuri vaevu tassib enda seljal üks kaamel, ja lisa tassib samase jõupingutusega teine kaamel.

Kuningas vastas:

„Mu härrad, tänan teid teie vaeva eest. Kuid olen väga ametis riigiasjadega. Pealegi olen vananenud teie töö jooksul. Ühe pärsia luuletaja väljendusel olen jõudnud poolde eluteele, ja kui isegi oletada, et suren kõrges vanaduses, ei või ma siiski hellitada lootust, et leiduks muli aega nii pika ajaloo läbilugemiseks. Palun tehke mulle ajaloost selline kokkuvõte, mis vastaks inimelu piiratud eale.”

Pärsia akadeemikud töötasid taas uuesti kaksikümne aastat ja töid siis kuninga ette poolteist tuhat köidet kolmel kaamelil.

„Kuningas,” algas akadeemia elatanud sekretär juba kustuva häälega, „siin on meie uus töö. Meile näib, et me ei ole jätnud vahele midagi olulist.”

„Võib-olla,” vastas kuningas, „kuid lugema ma seda ei hakka. Olen vana. Minu vanaduses ei võeta ette selliseid asju. Lühendage ajalugu veel rohkem ja rutake.”

Nad töötasid nüüd nii ruttu, et tulid tagasi juba kümne aasta pärast. Nende järel sammus noor elevand, koormatud viiesaja köitega.

„Loodan, et tegin lühidalt,” ütles akadeemia elatanud sekretär.

„Ent mitte küllaldaselt määral,” vastas kuningas. „Seisan oma elu lõpul. Lühendage, lühendage veel, et võimaldada mulle veel enne surma teada saada rahvaste ajalugu.”

Viie aasta möödumisel ilmus akadeemia elatanud sekretär jälle lossi. Ta toetus kepile ja tassis enda järel väikest eesliket, kelle seljal lebas paks raamat.

„Rutake,” ütles talle valveohvitser, „kuningas on suremas.”

Kuningas lamas tõesti surivoodil. Ta heitis akadeemia sekretärile ja ta suurele raamatule peagu juba tuhmi pilgu ja sosistas ohkega:

„Nii suren ma teadmata rahvaste elulugu.”

„Kuningas,” vastas õpetlane, kes oli sama lähedal surmale kui kuningaski, „ma jutustan teile seda kolme sõnaga: nad sündisid, kannatasid ja surid.”

Nii sai pärsia kuningas veel oma elu lõpul siiski teada rahvaste eluloo.

Pärnu Laeva A.-S., Pärnu

Korrapärane reisijate ja kaubavedu Tallinna ja Stokholmi vahel

Esimesejärgu reisijate ja kaubaaurulaevad „KALEVIPOEG“ ja „VASA“

Minek Tallinnast Stokholmi: igal laup. ja keskn. kl. 16.

„ Stokholmist Tallinna: „ keskn. ja laup. „ 12.

Lähemaid teateid annavad:

THOMAS CLAYHILLS & SON

TALLINN, S. BROOKSMÄGI 14

Telefon 435-58. Telegrammi-aadress: „Clayhills“-Tallinn

Geniaalne mõte

See on tõestisündinud lugu, sellepärast muudan linna nime, samuti kui olen muutnud nimed kõigil siin esinevail isikuil.

Lunabergi linnas oli 200 000 elanikku. Tal oli maksuvalitsus, 2 hotelli ning kindlustusselts. Hästi töötasid ainult hotellid. Maksuvalitsusel oli maksude sissenõudmisega sageli raskusi, ning kindlustusselts seisis pankroti lävel.

Hans Braun, kindlustusseltsi peadirektor, oli vihane. Ta oli kutsunud enda juurde direktor Greeni, abidirektor Leesi, prokurist Seini ning raamatupidaja Melssi. Peale selle veel viis agenti.

„Härrad,” algas peadirektor müriseval häälel, „meie kindlustusselts on pankroti lävel. Milleks saate siis teie palka? Selgitage mulle, palun!”

Kõik viis direktorit olid nõutud. Direktor Green kehtitas õlgu, abidirektor Lees aga, püüdes vastutust enda õlgadelt veeretada, vaatas agentide poole.

Kõige noorem agentidest Beer piiksus aralt:

„Veeretan endalt igasuguse süü. Meie linnas on võimatu kindlustusalal midagi teha.”

„Jah, Beeril on õigus,” sõnas ka teine agent, „keegi ei taha end kinnitada lasta.”

„Minu härrad,” hüüdis vihane peadirektor, „peate leidma abinõu, kuidas päästa meie selts kokkuvarisemise eest.”

Peadirektor lamas unetult oma asemel. Ta mõtles ja mõtles. Äkki kargas ta mõlema jalaga korruga asemelt. Tal oli hiilgav plaan, mis töötas päästa kindlustusseltsi kokkuvarisemisest.

Kakskümmend neli tundi hiljem võis juba kõigis Lunabergi ajalehtedes lugeda järgmist kuulutust:

Abielumehed!

Kas olete kindlad oma naiste truuduses? Kui ei, siis pöörduge meie poole! Kindlustame teid truudusemurdmise vastu!

Pool tundi peale lehtede ilmumist seisis suurem hulk linnakese abielus meeskodanikke kindlustusseltsi ruumides. Äri õitses.

ESTOTRÜKK

TALLINN, S. KARJA 8

TELEFON 445-25

Masinaladu, automaattrükimasinad ja moodsad kirjad garanteerivad hea, kiire ja mõõduka hindadega töö.

Eradetektiiv-büroo „Heliose” omanik ei oleks iialgi unes võinud näha sellist edu oma ettevõttele.

„Kuulge, härra Argus,” ütles talle peadirektor Braun, „teil on suur vastutus. Teie või õigemini öeldud teie agentide ülesandeks jääb valvata kõigi abielunaiete järele, kelle mehed minu juures on lasknud end kindlustada. Kui keegi teie inimestest oma ülesande kõrgusel ei seisa, peate ise preemia-summa välja maksma.”

„Olen nõus,” kostis härra Argus ja hõõrus käsi.

Kolm päeva hiljem palkas „Heliose” detektiiv-büroo veel 15 salapolitseinikku ametisse.

Peadirektor Braun palkas 25 uut kindlustusseltsi agenti.

Nädal aega hiljem oli kindlustusseltsi juhatuse koosseis.

„Härra direktor Green,” ütles peadirektor, „palun esinege aruandega!”

Direktor Green algas: „Meie kindlustusselts on edukalt töötanud. Statistikaandmete järgi on meie linnas 44728 abielus meeskodanikku, neist on 44727 end truudusemurdmise vastu meie juures kindlustada lasknud.”

„See on tore!” sõnas peadirektor vaimustatult.

Direktor Green jätkas: „Need 44727 meest võivad tänu „Heliose” ametnike osavusele oma abikaasade truuduses kindlad olla.”

„Kuid 44728. mees? Mis lugu on sellega? On ta nii kindel oma abikaasa truuduses?”

Direktor Green sattus segadusse: „Daam erineb selles suhtes oma kaasõdedest.”

„See on abielumehele paras! Miks ta ei lase ennast kindlustada meie juures.” Peadirektor naeris pilkavalt. „Kes on see eesel, kes on nii veendunud oma naise truuduses?”

Direktor Green pomises segaselt: „See eesel..., vabandust, tahtsin ütelda see mees, kes ennast mitte kindlustanud ei ole, olete teie ise, härra peadirektor.”

Ema.

Võõras väikeselt poisikeselt:

„Kuule, poisu, kelle poeg sa oled?”

„Mina olen oma ema poeg.”

„Kes on su ema?”

„Minu ema on kõige parem ema.”

KASARMIK.
23

WALTER SEHM
Lavia - Kristalleja - Posliinia

**KLAAS-KRISTALL-
PORTSELAN**

**HELSINGI
KASARMINKATU 23**

Lõuna Sadama lähedal.

K-M.
„R. Ü. K.”il

on alati laos kõige uuemad inglise ja kodumaa vabrikute **ülikonna-, palitu-, mantli-, kostüümiriideid** ja nende juurde minevad manused, nagu **voodrid, nõöbid, siidid** jne.

O.-Ü. Riie turite Ühiskaubamaja

Tallinnas, S. Karja tänn. 19. Telef. 455-77

Perenaised,

nõudke ainult

„REKORD KOHVI“

mis igas paremas koloniaal-
kaupluses saadaval.

Tööstus ja ladu

Tartus, Lille t. 3, tel. 408.

Helsingi esimene meeste valmisriiete vabrik

soovitab härrade **ülikondi,**
mantleid ja pükse

Odavad hinnad! Töö sai aastal
1933 Inglismaal suure kuld-
medali osaliseks. Grand Prix.
Ainuke, mis Soome antud.

HELSINGI UUSI PUKUTEHDAS O-Y.
CITY KÄYTÄVÄ
ALEKSANDRI T. 21

HELSINGI
SOOME

NALJA

Ei vääri.

Ühel palaval suve keskpäeval peremees leidis oma sulase magamas suure pärnapuu varjus ja hakkas vihaselt karjuma: „Sina häbematu laiskvorst! Kas sul tõesti pole midagi teha? Selle asemel et töötada, sa magad kesk päeva ajal! Sa pole tõesti väärt, et päike sind valgustaks!”

„Teil on õigus, peremees, olen teiega täiesti ühel arvamisel,” vastas unimüts, „mu süütegude arv on nii suur, et ma ei vääri päikest, sellepärast ma pugesingi siia varjulisse kohta.”

Lapsed.

„Miks sa lööd oma õde? Kas see on ilus? Kas vend tohib lüüa oma õde?”

„Praegu ma ei ole ta vend: me mängime meest ja naist.”

Valesti mõistetud.

Isa (enne eksamit): „Kas oled ka ette valmistatud?”

Poeg, üliõpilane: „Jah, kõige halvemale.”

Koolis.

„Kalev, tule näita kaardil, kus asub Ameerika.”

Kalev näitab.

„Ja nüüd, lapsed, ütlege mulle, kes leidis Ameerika?”

„Kalev,” vastasid lapsed nagu ühest suust.

*

Õpetaja küsib õpilaselt: „Mida lammas annab inimesele?”

„Liha,” vastab õpilane.

„Õigus, aga peale selle veel? Noh, millest on tehtud sinu riided?”

„Isa vanust pükstest.”

Seitsmes käsk.

Õpetaja küsib usuõpetuse tunnis käske: „Kallis laps, ütle mulle seitsmes käsk!”

„Teie ei pea mitte varastama.”

„Miks sa ei ütle täpsalt: sina ei pea varastama?”

„Ma ei tohi ometi teile „sina” ütelda.”

Aus nimi.

Kohtunik kaebealusele: „Mispärast te ajate oma asju ikka võõra nime all?”

Kaebealune: „Seepärast, et ma ei taha määrada oma ausat nime.”

Siseveele Laevandus „Tartu“
Laevade sõiduplaan
 1935. a. suvel.

Tartu — Kolkja — Mustvee — Vasknarva liin: aurikud „Harry“ ehk „Torm“.

Ärasõit **Tartust** kuni **Mustveeni** kell 2 lõunal igal teisipäeval ja neljapäeval ja kell 8 hommikul igal laupäeval.

Ärasõit **Tartust** kuni **Vasknarvani** kell 8 hommikul igal laupäeval.

Ärasõit **Mustveest — Vasknarva** kell 5 p. l. igal laupäeval.

Ärasõit **Vasknarvast — Tartu** (Mustvee kaudu) kell 4 p. l. igal pühapäeval.

Ärasõit **Mustveest — Tartu** kell 0,05 öösel igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Tartu — Varnja — Kasepää — Kolkja — Meerapalu — Piirisaare liin: aurikud „Torm“ ehk „Luik“.

Ärasõit **Tartust**, kõigi jaamade kaudu, kell 2 lõunal igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Ärasõit **Kolkjast — Piirisaarde** (Meerapalu kaudu) kell 7 õhtul igal esmasp. kolmap. ja reedel.

Ärasõit **Meerapalust — Piirisaarde** kell 8,30 õhtul igal esmaspäeval, kolmap. ja reedel.

Ärasõit **Piirisaarest — Tartu** (Meerapalu-Varnja kaudu) kell 2 öösel igal teisip., neljap. ja laup.

Tartu — Jänese liin: aurik „Luik“.

Sõidab pühapäeviti ja pühade ajal erisõiduplaani järele iga päeva tarvis.

Tartu — Võõpsu — Värska — Pudovitši liin: aurikud „Kungla“, „Luik“ ehk „Torm“.

Ärasõit **Tartust** kuni **Võõpsuni** kell 10 hommikul igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Ärasõit **Tartust** kuni **Värskani** kell 10 hommikul igal teisipäeval ja laupäeval.

Ärasõit **Tartust** kuni **Pudovitšini** kell 10 hommikul igal neljapäeval.

Ärasõit **Võõpsust — Värskasse** kell 6,30 p. l. igal teisipäeval ja laupäeval.

Ärasõit **Võõpsust — Pudovitši** kell 6,30 p. l. igal neljapäeval.

Ärasõit **Värskast — Tartu** kell 8,30 hommikul igal pühap. ja kell 3 hommikul igal kolmap.

Ärasõit **Pudovitšist — Tartu** (üle Võõpsu) kell 10,10 õhtul igal neljapäeval.

Ärasõit **Võõpsust — Tartu** kell 12 lõunal igal pühap. ja kell 6 h. igal kolmap. ja reedel.

Tartu — Kaagvere liin I- VI. — 31. VIII: aurikud „Torm“, „Luik“ ehk „Eha“.

Ärasõit **Tartust** kell 6 õhtul igapäev ja kell 9 hommikul igal pühapäeval.

Ärasõit **Kaagverest** kell 7,30 õhtul igapäev ja kell 10,30 hommikul igal pühapäeval.

A. FREDERKINGI

Kümblusseep

on parimaid

tualettseepe.

Soovitame nõudlikule ostjale

RUDGE & B. S. A.

*populaarseid inglise MOOTORRAT-
TAID, millised on võitnud oma kiiruse ja vastupidavusega kogu maailma.*

Jalgrattaid *kõrgemas täiuses*

WANDERER, TRIUMPH, NORIS,
SWIFT j. t.

on aastakümnete jooksul oma vastupidavust üles näidanud.

Nõudke **K.-m. Lier & Rosshbaum** TALLINN, Viru t. 7

A. SCHEER

Trikoo-, paela- ja posamenditööustus.
Aast. 1892.

Valmistab sõjaväe tressi paelu, narmast, kõiksugu nõõre siidist ja puuvillast, kumme, õopesunõõpe ja -loose, pidžama-garnituure ja igasugu muid paela- ja posamenditööstuse arhkleid — ka tellimiste peale.

Tellimiste tähtmine kiire ja korralik,

möödukate hindadega.

Tallinn, Viru t. 4. Kõnetraat 444-82.
Kino „Helios’e“ peal III korral.

VORSTITÖÖSTUS

„PRIIMA“

Soovitab tuntud headuses igasuguseid sinke ja vorste

Müügikoht:

Lihaturg nr. 2, III rida.

Vabrik asub Hugo Trefneri t. 9.

Austusega omanik **Vetke**

EEKS-MAJA

ASUT. 1866. A.

**SUURIM ÜHISTEGELINE KIND-
LUSTUS-ETTEVÕTE KODUMAAL**

TOIMETAB:

**TULE-, ELU-, MURD-
VARGUSE-, KLAASI-
JA KODULOOMA-
KINDLUSTUSI**

*Soodsad tingimused, kindel vastutus,
õiglane kahjude likvideerimine.*

Juhatus ja peakontor:

TALLINN, LAI TÄN. 1,
omas majas.

*Kontor: Harju tän. 29, Tallinna Maja-
omanikkude Pangas.*

*Osakonnad: Tartus, Viljandis, Valgas,
Rakveres ja Petseris.*

**TALLINNA TIISIKUSE V.
VÕITLEMISE SELTSI**

KOPSUHAIGETE SANATOORIUM

NÕMME-KIVIMÄE

5 minuti käik Kivimäe jaamast.

PÕLLU TÄN. 63

10 ha suure männimetsaga kaetud
60 mtr. merepinnast kõrgel maa-alal.
Keskküte, elektrivalgustus, veevärk
külma ja sooja veega tubades.

Arstifakse kopsu-, kurgu-, lüü- ja
näärmetiisikust.

KOPSULÕIKUSED

Parimad

iludusvahendid on

Päevitusõli

Odorin

Puuder Bouquet

Lildo kreem

Kulmuvärv

Henno Odor

Metamorphosa

Tedretähtede kaotamiseks

A/S ODOR

**Riidevärvimise vabrik ja
keemiline pesemiskoda**

R. NATUS

Viljandis, Tartu t. 24. Tel. 59.

Asutatud 1883.

Eriala: Kõiksugu kodukoetud ja vabriku
riiete värvimine ja apreteeimine. Kantud
riiete värvimine ja keemiline puhastamine.
Shäärimine, pesemine, vanutamine, pressi-
mine, värvimine ja dekateerimine.

Vastuvõtmine: Tallinn — Gonsiori 1;
Harju tän. 29, S. Pärnu m. 33, Pikk tän. 5.
Tel. 433-33. Tartus — Uue Turu 28, tel. 510.
Raatuse 16-a. Paides — L. Räästase juures.
Pärnus — „Labor“, Rüütli 17. Võrus — S.
Songi juures. Haapsalus — I. Speismann,
Karja 7.

**Peale selle vastuvõtmine pea kõiki-
des kodumaa linnades ja alevites.
Spetsiaaltööstus villase riide apra-
tuur ning värvimine.**

A-S.
»BASSEIN«

TALLINN
AIA TÄN. 3. TEL. 447-68

*Rooma-vene saunad
voolava vee basseiniga*

MAJATARBED
KÖÖGINÕUD

A-S.

D. MIRVITZ & POJAD

TALLINNAS,
ESTONIA PST. 13

TARTUS,
RAEKOJA PL. 6

AKTSIASELTS

„EESTI-AGA“

Juhatus: Tallinn, Vene tän. 11-a
Kõnetraat 441-33

Tehased: Põhja 5, kõnetr. 439-96

Eriala: Hapniku ja atsetileengaasi valmistamine ja kõikide nende gaasidega seotud seadete ja materjalide müük.

Metallide keevitamise kool.

Matson & Co

TALLINN
VANA POSTI 6-4-a

TELEFON 433-64
Telegr.: Matsonco

K. A. RÜTMAN & K^o

TALLINN,

Jaani t. 9. Telefon 466-72
Telegr. „Augustus“

*Alati suur ladu raskekeemia
kaupadest*

Abiladu
Tartus, Kaluri 17. Tel. 1-74.

Moodsa mööbliga

tutvuda võite Teie alati
meil ilma vähemagi ostmise
kohustuseta

AKTSIASELTS

A. M. LUTHER

Vana Posti 9. Telef. 446-16

O.-Ü.

Põllumajanduslik Eksport

ostab piiramata arvul läbi aasta
väljaveoks ja siseturu tarbeks

Kanamune.

Sortimise ja kogumise punktid
asuvad üle maa.

KONTOR:

Tallinn, S. Karja 18, Laenu-panga
majas ja ruumes. Telefon 445-71
ja 447-53.

KESKLADU:

Tallinn, Estonia puistee 13.
Telef. 307-25.

Telegr. aadress: „OVO“.
Postkast 246.

Soovitame suuremal ja vähemal arvul:

H. stolle nr. 8 ja 10 rootsi terasest.
Tsingitud ja musta raudplekki, rauda ja
terasit — igasugust, raud ehitusetalasid.
Naelu, kruve, polte. Ukse lukke, käepide-
meid ja hingi. Lakk- ja puutõrva.

Ehituse ja masina takku. Värnitsat,
masinaõli, liimi ja värvimulda. Mererohtu
ja mööblivedrusid. **Tööriistu** lukuseppa-
dele, seppadele, puuseppadele ja tislritele.

Kaubanduse A.-S.

HÜPPLER & Ko.

Tallinn, Suur Tartu m. 43.

Kõnetraat 305-01.

*Ostame vana rauda,
malmi ja muid metalle.*